

ՄԱՍԻՍ

ՀԱՅԱԹԱՅԻՆ ՇՐՋԱԲՈՒԺԻՇ

32ՐԴ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 10 (1560) ՀԱՐԱԹ, ՄԱՐՏ 24, 2012
VOLUME 32, NO. 10 (1560) SATURDAY, MARCH 24, 2012

Պաշտօնաթերթ՝
Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան
Արեւմտեան Ամերիկայի

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave. Suite 101
Pasadena, California 91104

ՀԱԼԵԴԻ ՄԵԶ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՊԱՅԹՈՒՄԻՆ ԶՈՐ ԳՎՑԱԾ ԵՏ ՆԱԵՒ ՀԱՅԵՐ

Հալեպի մէջ տեղի ունեցած պայթումն տուժած շէմբ մը

Կիրակի, Մարտ 18-ին Հալէպի հայաշատ Սուլէմանիկ թաղամասին մէջ ականապատ մեքենայի պայթեցման զոհ գտած է Արաքսի Պետրոսեան: Թիրախը եղած է զինուրական կեդրոն մը, որու առջեւ կատարուած պայթումի հետեւանքով վիրաւորուած են նաեւ երեք հայեր:

Նոյն օրը, մայրաքաղաք Դամասկոսի կեդրոնական թաղամասերէն Մեզզէի մէջ, Հայաստանի դեսպանատան մօտ տեղի ունեցած է փոխհրաձգութիւն կառավարական ուժերու եւ ապս-

տամբներու միջեւ:

Սուրբահայ համայնքի ներկայացուցիչ, «Փիւնիկ» հիմնադրամի նախագահ Գաբրիէլ Զամպարճի «Ազատութիւն» ուստիոկայանին հեռախօսով փոխանցած է, որ հակառակ Հալէպի մէջ հայքաղացիի զոհուելու փաստին, սուրբահայ համայնքին ներս խուժապ չկայ:

Զամպարճին ըսած է, թէ տեղի ունեցած ահաբեկչութիւնը ուղղուած չէր յատկապէս Մուրիու

Շաբ.թ էջ 4

ՄԻԶԱՉԳԱՅԻՆ ԴԻՏՈՐԴՆԵՐ ԺԱՄԱՆԱԾ ԵՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Մայիս 6-ի մէջ տեղի ունենալիք խորհրդարանական ընտրութիւններուն առթիւ Հայաստան սկսած են ժամանել միջազգային դիտորդական խուժերը: ԵԱՀԿ-ի ժողովրդավարական Հաստատութիւններու եւ Մարդու իրաւունքներու Գրասեների (ԵԱՀԿ/ՃՄՄԻԳ) դիտորդական առաքելութիւնը կը ղեկավարէ Մակեդոնիայի ընդդիմութեան նախկին ղեկավար Ռադմիլա Շեկերինսկա:

Շեկերինսկա 40 տարեկան է եւ նախապէս եղած է իր երկրի փոխվարչապետ եւ «Սոցիալ-գենդոկրատական Միութիւն» կուսակցութեան նախագահ:

Տիկին Ռադմիլա Շեկերինսկա Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան ներկայացուցած է առաքելութեան մաստուր, ինչպէս նաեւ գործունէութեան ծաւալն ու շրջանակները:

Յառաջիկայ խորհրդարանական ընտրութիւններուն ԵԱՀԿ/ՃՄՄԻԳ Հայաստան պիտի ուղարկէ 250 կարճ ժամկէտով եւ 24 երկարաժամկէտ դիտորդ: Այս թիւը աւելի քիչ է, քան 2007-ի խորհրդարանական եւ 2008-ի նախագահական ընտրութիւններուն հետեւած դիտորդներու թիւը:

Եւրոպացի դիտորդներու թիւի

Եւրոպացի դիտորդական խուժի ղեկավար Ռադմիլա Շեկերինսկա

նուազեցումը կամած յառաջացուցած է ընդդիմադրութեան մօտ, որ եւրոպական կառուցները լուրջ մօտեցում ցոյց չեն տար Հայաստանի ընտրութիւններուն վերաբերեալ ու այդպիսով առիթ կու տան իշխանութիւններուն՝ անգամ մը եւս կեղծելու ընտրութիւնները:

Կեդրոնական Ընտրական Յանձնաժողով դիմած ներկայացուցած են նաեւ 10 տեղական դիտորդական կազմակերպութիւններ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՍԿՍԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵԼ ԻՐԵՆՑ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿՆԵՐԸ

Մայիս 6-ին տեղի ունենալիք խորհրդարանական ընտրութիւններուն առթիւ, Հայաստանի շարք մը կուսակցութիւններ սկսան հրապարակել իրենց մեծամասնական թեկնածուներու անունները եւ համամասնականի ընտրական ցուցակները:

Կիրակի, Մարտ 18-ին իրենց թեկնածուներու անունները հրապարակեցին Խաֆֆի Յովհանիսեանի գլխաւորած «Ժառանգութիւն» կուսակցութիւնը եւ իշխող Հանրապետական կուսակցութիւնը:

Նորաստեղծ «Ազատ Դեմոկրատներ» կուսակցութեան հետ դաշնակագելէ ետք, «Ժառանգութիւն» ցանկին վրայ առնուած են այդ կուսակցութեան շարք մը անդամներ:

Համամասնական միատեղ ցուցակը կը զիմաստորէ Խաֆֆի Յովհանիսեան, Երկրորդը՝ «Ազատ Դեմոկրատներու» նախագահ Խաչատուր Քոքոբեկեան է, որուն կը յաջորդեն պատգամածաւոր Զարուհի Փառագանջեան, նախկին արտաքին գործոց նախարար, «Ազատ Դեմոկրատներու» ղեկավար անդամ Ալեքսանդր Արգումանեան, Ռու-

բէն Յակոբեան եւ ուրիշներ: «Ժառանգութեան» ցուցակը զարմանք յառաջարկութեան մօտ, նկատի առնելով որ, ներկայ պատգամածաւորներէն շատեր յայտնուած են ցուցակի վարի՝ «ոչ անցողիկ» տեղերուն մէջ, փոխարինուելով նոր ու լայն հասարակութեան համար անձանօթ դէմքերով:

Նոյն օրը իր ընտրական ցուցակը հրապարակեց Հայաստանի Հանրապետական կուսակցութիւնը: 250-հոգիանոց ցուցակը կը զիմաստուրէ Սերժ Սարգսեան, որուն կը յաջորդն Ազգային ժողովի նախկին նախագահած Յովիկ Աբրահամեան եւ վարչապետ Տիգրան Սարգսեան:

Յաջորդ տեղերուն վրայ են Երեւանի քաղաքապետ Տարօն Մարգարեան, Ազգային ժողովի նախագահ Սամուէլ Նիկոյեան, Սփիտուքի նախարար Հրանուշ Յակոբեան, իսրայելական Հանրապետական խմբակութեան ղեկավար Գալուստ Սահակեան, կուսակցութեան փոխնախարար, «Ազատ Դեմոկրատներու» ղեկավար անդամ Ալեքսանդր Արգումանեան, Ռու-

Շաբ.թ էջ 5

ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ՍԱՍԱԿՑԱԾ Ե ԵՒՐԱՍԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՆԻՍԻՆ

Եւրազիս-ի նիստին մասնակցող նախկին խորհրդային հանրապետութիւններու նախագահներու հանդիպումը

Աշխատանքային այցով Մուկուտանական մասնակցութեան մօտ, մէջ դիտորդի կարգավիճակ ունեցող պետութիւններու Հայաստանի, Ռուբանիուց, Մոլտովայի նախագահները:

Քննարկումները ուղղուած եղած են Եւրազիս-ի հիմնարկներու վերակազմաւորման ու անոնց գործունէութեան արդիւնաւոտութեան բարձրացման, Եւրասիական տնտեսական տարածքի ընդացներու հետագա զարգացման:

Իական տնտեսական ընկերակցութեան մէջ դիտորդի կարգավիճակ ունեցող պետութիւններու Հայաստանի, Արդիւնաւոտութեան բարձրացման, Եւրասիական տնտեսական տարածքի ընդացներու հետագա զարգացման:

Ս. Դ. ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ 125-ԱՄԵԱԿ
«ՄՆԶՈՒՐԻ ԱՌԻՒԾ» ԳԱԼՈՒՍ ԱՐԽԱՆԵԱՆ (ՀԱՃԻ ՊԵՅ)

ՏՈՔԹ. ԵՂԻԿ ՃԷՐԵՃԵԱՆ

«Մեր անհաւասար, մեր անո-
դոք պայքարին մէջ Գալուստը
եղաւ այն դէմքերէն մին, որ իրենց
անբացատրելի անձնուրացութեամք
ցոյց տուին թէ ինչ գերընական,
ինչ արտասառվոր զոհաբերութիւնն-
ներու ոյժ կայ ժողովուրդի ցաւե-
րու բողոքը մարմնացնող, անոր
խտէալին դրօշակակիր եղող զի-
նուրներու սրտին մէջ։ Անձնու-
րացութեան այդպիսի հոյակապ,
այդպիսի շքեղ օրինակներու լիշա-
տակին առջեւ անսահման յարգան-
քով կը խոնարհինք եւ անզամ մը
եւս կ'ամրապնդենք մեր մէջ այն
հաւատքը թէ այդպիսի զոհաբե-
րութիւններու ընդունակ ժողովուր-
դը անպատճառ իր փայտայած
նպատակին պիտի հասնի վաղը
կամ ուշ»։

Այս տողերով է որ «Հնչակ» կ'անդրադառնայ Հնչակեան Կուսակցութեան առաջին սերունդի ամենէն փայլուն ներկայացուցիչ-ներէն, ֆետայական շարժման առաջին կազմակերպիչներէն Գալուստ Արխանեանի մահուան: (1)

Գալուստ Արիստանեան (Հաճի
Պէջ) ծնած է Մնձուր գաւառի
(Գուրուչայ) Փօքը Արմատան զիւղը
1872-ին, ունեւոր ընտանիքի մէջ։
Հայրն ու հօրեղբայրը Կ. Պոլսոյ մէջ
ունեցած են փուռեր։

Ծննդավայրի ծխական զպրոցը աւարտելէ ետք կը մեկնի Կ. Պոլիս եւ իր հօր փուռին մէջ կը շարունակէ հօրենական արհեստը՝ հացագործութիւն:

Պատանի տարիքէն ցոյց կու
տաց կարեկցանք դէպի աղքատն ու
թշուառը:

Կը ծանօթանայ Հնչակեան գործիչներու եւ կը մտնէ Հնչակեան կուսակցութեան մէջ:

Սինչ Գ. Արխանեան կ. Պոլսոյ մէջ կը տարուէր ազատազրական գաղափարներով, անդին ամբողջ Փոքր Հայքի շրջանը, ներառեալ իր ծննդավայրը, կը դառնայ այդ շարժման կարեւոր հնոցներէն մին: Արմտանի մէջ կը կազմուի հնչակ-եան մասնածիւղ մը, կազմուած առաւելաբար յանդուզն եւ տաքա-րիւն երիտասարդներէ, որոնք գոր-ծունչութեան հիմնական ձեւ կ'ընտ-րեն գիւղացութիւնը կեղեքող հայ թէ թուրք շահագործողներու ինչ-քերը հրկիզելն ու փճացնելը: Այս գործը կը ղեկավարէր Սարգիս Նախուրեան, որ նաեւ կապ կը պահէր Արաբկիր գտնուող Շմաւո-նի (Գաբրիէլ Կաֆեան) հետ: Գոր-ծող խուռմքերու տասնապետներու ժողովներէն մէկուն ոնկետարին կը

ժողովսերէն մէկուս ընթացքին կը կարդացուի նաև Գ. Արխանեանի կ. Պոլսէն գրած նամակը, ուր ան կ'ըսէ.- «Դուք ցանեցէք արտերը, եւ անձակ մի թողուք, ժամանակն է: Ես լսելով ձեր մասին շատ ուրախ եղայ: Կը խնդրեմ մինչեւ իմ զալս աշխատեցէք որչափ որ կրնաք. Ընկերներէն մէկը գալու է մօտակայ քաղաք մը կազմակերպութեան համար. Ես անոր նամակներ կու տամ. Մանօթացէք ու մէկտեղ գործեցէք»: Նոյն ժողովին, գաղտնի քուէարկութեածը, կ'ընտրուի երկու մարմին՝ կարչական եւ դատական, որոնք «Արմտանի հայկական իշխանութիւնը կազմեցին»: (2)

իրապէս ալ, կարճ ժամանակ
մը անց, Գ. Արիաննեան կը վերա-
դառնայ Արմտան եւ պատուելի
Խաչտուր Քէրէծեանի հետ կը
ստանձնէ շրջանի կազմակերպու-
թեան ղեկավարութիւնը: Բացի Մեծ
ու Փոքր Արմտան գիւղերէն, անոր
ջանքերով յեղափոխական բջիջ-
ներ կը սկսին գործել Տեւրիկ,
Զիմառա, Թողուտ, Ապուշտա, Հա-
սան Օվա, Լիճք եւ Ակն գիւղերուն
մէջ, որոնք իրար հետ կ'ունենան
մնայուն կապ:

ինչպէս միշտ, այս պարագա-
յին եւս, զինման հարցը կ'ըլլայ
շրջանի Հնէակեաններուն գլխաւոր
մտահոգութիւնը: Արդիական զէն-
քեր ձեռք ձգելու նպատակով, Գ.
Արխանեան, մեծ մասամբ նախնա-
կան զէնքերով զինուած 80 երիտա-
սարդներով կը կազմակերպէ դա-
րան մը, զէնք փոխադրող կառավա-
րական գօրախումքի մը դէմ: Այս
համարձակ քայլը չի յաջողիր,
որովհետեւ պետական փոխադրա-
խումքը մինչ այդ անցած կ'ըլլայ
նախատեսուած կիրճէն: Կարծ ժա-
մանակ անց, Արխանեան կը կազ-
մակերպէ ինը հոգինոց քիւրտ աւա-
զակախումքի մը պաշարումն ու
զինաթափումը: (3) Զէնքեր ունե-
նալու այլ նախաձեռնութեամբ մը
պատուելի Նշան Քէշիշեան կը դրկուի
Կ. Պոլիս, ուր պանդիստած արմ-
տանցիներէն եւ անոնց օգնութեամբ
ձեռք կը բերէ 10 ատրճանակ եւ 500
փամփուշտ: Սակայն Կ. Պոլսոյ արմ-
տանցիներուն մէջ գտնուող լրտես
Քերովքէ Քէօսէեան, կը մատնէ
եղածը: Կիրասոնի նաւահանգիս-
տին մէջ Ն. Քէշիշեան կը ձերքա-
կալուի եւ զէնքերը կը գրաւ-
ուին: (4) Գ. Արխանեան կաշառքի
եւ իրեն ծանօթ ազգեցիկ պաշտօ-
նատարներու միջոցով կարծ ժա-
մանակի մէջ կը յաջողի բանտէն
ազատել Նշան Քէշիշեանը: (5)

Մինչեւ շրջանին մէջ յեղափո-
խական հայ երիտասարդներու հրա-
պարակ գալը, Տերսեմի եւ Օվածը-
գի քիւրտ ցեղախուժքերը աւազա-
կացին յարձակումներ կը կատարէ-
ին հայկական գիւղերուն վրայ ու
կը յափշտակէին նախիրը:

Այժմ, անոնք կը հասդիպին
ընդդիմութեան՝ ընդհուպ զինեալ:
Իշխանութիւնները կը սկսին
աւելի աչալուրջ հետեւիլ կատա-
րուող իրադարձութիւններուն,
որովհետեւ անոնք սկսած էին հա-
մոզուիլ որ Փոքը Հայքի շրջանին
մէջ զաղտնի կազմակերպութիւն
մը գոյութիւն ունի: Իշխանու-
թիւնները կը դիմեն իրենց ամենէն

փորձուած միջոցին, իմա՞ հայ յեղափոխականներուն ամենէն մէծպատուհասին՝ հայ լրտեսներուն:

1891 Օգոստոսին, Լիք գիւղին
մէջ լրտես Պետրոս Պուտարքեանի
ցուցմունքով կը ձերբակալուի գիւղի
կազմակերպութեան պատասխանա-
տու Խաչատուր Մելքոնեան վար-
ժապետը, որուն մօտէն կը գրաւ-
ուին կարգ մը թուղթեր: Գ. Ար-
խանեան, դէպքերու գէջ ընթացքին
առաջքը առնելու համար, յանձնա-
րարականով մը Արմտանէն Լիճք,
լրտեսին մօտ միջնորդ կը լրկէ
պատուելի Խաչատուր Քէրմեանը:

Պուտաքեան ասոր եւս ձերբա-
կալել կու տայ: Տեղի կ'ունենան
համատարած խուզարկութիւններ
եւ ձերբակալութիւններ: Կը խու-
զարկուի Գ. Արխանեանի բնակա-
րանը: Կը ձերբակալուին 18 ան-
ձեր: Կաշառքի միջոցով ձերբա-
կալուածները ազատ կ'արձակուին:

Մթնոլորտը տակաւին չհանգստացած, Հզկտեմթքերին Սարգիս Նախուրեան ահաբեկչութեան կ'ենթարկէ իօմէլը Փեհլիւան անունով լրտեսը: Մթնոլորտը դարձեալ կը շիկանայ: Կը ձերբակալուին 12 հոգի, որոնցմէ Նշան կէնճեան կը խոտովանի թէ յեղափոխականներուն մեծը Գ. Արիսանեանն է: (6)

Զերբարկալելու կու գան նաեւ
Գ. Արխանեանը, որ ճարպկօրէն
փախուստ կու տայ: Մինչ այդ,
Ղուկաս Ճանիկեան (Ճանիկ կամ
Ճինկօ) ահաբեկչութեան ենթար-
կած էր մատնիչ Պետրոս Պուտաք-
եանը (մատնիչը վիրաւորուած էր
բազուկէն) եւ լեռ ապաստանած:
Անոր միացած էին երկու փախս-
տական հնչակեաններ՝ Մկրտիչ Թիւ-
թիւննեան եւ Արիստակէս Ճէնազ-
եան: Գ. Արխանեան, իր երկու
զինակիցներուն՝ պատուելի Նշան
Քէշիշեանի եւ Զաքէ Գլըճեանի հետ
կը միանայ անոնց. կը կազմուի
«Մնձուրի Առիւծ»ին (Արխանեա-
նին տրուած ծածկանուններէն մին)
յայտնի ֆետայական խումբը:

Գ. Արխանեանը հալածելու եւ
ձերբակալելու համար, Արմտան
կու զայ բանակային գորախուռմբ
մը: Կը սկսի խուզարկութիւննե-
րու, ձերբակալութիւններու,
ալան-թալանի եւ բոնարարքներու
երկար շարք մը: Ձերբակալուած-
ները կ'ենթարկուին անլուր տան-
ջանքներու: Մանը չարչարանքնե-
րու կ'ենթարկուին յատկապէս Ար-
խանեանի ընտանիքի անդամները:
Երեք անձեր կը մահանան չարչա-
րանքներու տակ: Դաժան մահ մը
կ'ունենայ Մկրտիչ Հարամը կը ը-
եանը: Ինքնամփոփ եւ լրակեաց
այս երիտասարդը, բոլորին կաս-
կածէն հեռու, խորքին մէջ կուսակ-
ցութեան լրատարն էր: Երբ Գ.
Արխանեան լեռ կը բարձրանայ,
Հարա Մըկըր կ'ըլլայ խումբին
կապն ու պաշար հասցնողը: Գիշեր
մը, երբ խումբին պաշար հասցնե-
մէն էր առաջ կամ գոյաց կամ

լէն ետք անսկատ կը մտնէ պաշար-
ուած զիւղը կը նկատուի լրտես
Մատթէոս Ալէքսանեանի հարսին
կողմէ: Մատթէոս երբ կը լսէ այս
պատմութիւնը, անմիջապէս կը տե-
ղեկացնէ զօրագունդի հրամանա-
տարին: Մըկըրի չարչարանքը կը
տեւէ 2 օր՝ անընդհատ: Ան կը
նահատակուի առանց Արխանեանի
խութքին տեղը խոստովանելու:

Զերբակալութենէ կը խուսափի նաեւ Սարգիս Նախուրեանը։ Ան կ'անցնի Տեղրիկ եւ ահաբեկ-չութեան կ'ենթարկէ լրտես Կարապետ Հայրանեանը (որ միայն կը վիրաւորուի)։ Ապա, անցնելով Կիւրատն, կը սպաննէ այլ լրտես մը։ Կը մեկնի Զիմառա, որպէսզի նոյն ճակատագրին ենթարկէ Գարան անունով յայտնի լրտեսուհին։ Տեղրիկի հնչակեան վարչութեան կողմէ տրուած այս առաքելութեան իրեն կ'ընկերանայ ժիրայրի (Մարտիրոս Պոյաձեան) աշակերտներէն Նաթան Մէնէնտեանը։ Գիշերով երկու ընկերները կը մտնեն ենթակացին տունը եւ մութին մէջ Նաթան իր հասցուցած դաշոյնի հարուածներուն ժամանակ, սիսալմածք ծանրօրէն կը վիրաւորէ Սարգիսի թեւը։ Ընկերները փախուստ կու տան, բայց Սարգիս արիւնահոսութեան պատճառով ուժասպառ կ'ըլլայ ու կը խնդրէ Նաթանէն առանձինն շարունակել փախուստը։ Նաթան չուզէր ընկերոջ լքել։

Ալաւոտեան, երկու ընկերնե-
րուն արեան հետքերով անոնց կը
մօտենան խոռոք մը մարդիք, որոնց
մէջ լրտես Մկրտիչ Մորլեան կը
ձեւացնէ թէ իրենք օզնութեան
համող հայեր են: Երկու ընկերնե-
րը կը ձերբակալուին: Սարգիս
արիւնաքամ կը մահանայ Տերսիմի
բանտին մէջ: Իսկ Նախան, կարճ
դատավարութենէ մը ետք մահ-
ուան կը դատապարտուի եւ կախա-
ղան մը հանուի Սեբաստիոյ մէջ:
Դէպքերու այս ընթացքին զու-

զահեռ, Արիաննեանի խումբը կը
շարունակէ իր գործունէութիւնը:
Սանդուխ լերան վրայ ան կը
վերացնէ Մէջմէտ անունով թուրք
լրտեսը: Զաթլը Զայ կոչուած գե-
տակին մօտ, խումբը կը պաշարուի
ոստիկանական ջոկատի մը կողմէ:
Հայութ առաջ առաջ առաջ առաջ

Յաջող մարտէ մը ետք, խումը
անվնաս կը նահանջէ դէպի աւելի
ապահով բարձունքներ: 1892 Յու-
նիսին, Ապուշտա բերդին մօտ ձեռք
կ' անցնեն յարգի որս մը՝ լրտես
Սերովէք Քէօսէեանը: Վճիռը ան-
խուսափելի էր: Յուլիսին խումը ըը
կը պաշարուի կանոնաւոր զօրքի եւ
պաշտօպուքի կողմէ: Կոիւը կը
տեւէ շուրջ 10 ժամ: Հակառակորդի
կողմէն կ' ինան շատեր: Արխաննեան
կ' որոշէ նահանջել Սամա-Սալ: Ընդ-
հանուր նահանջին, իր անյարմար
դիրքին պատճառով Մկրտիչ կը
յածենաց ու կը ձերբակալուի: Կ' են-
թարկուի ծանր չարչարանքներու
եւ ապա 10 տարուան բանտարկու-
թեան: Իր նոր եւ աւելի յարմար
դիրքերէն խումը ըը կրակէ տարափի
տակ կ' առնէ իր ետեւէն յառաջա-
ցող ջոկատը, որ կը ստիպուի
նահանջել: Իր այս պարտութիւնը
ծանկելու համար, ջոկատի հրամա-
նատարը, շրջաններ յղած իր հե-
ռագիրներուն մէջ հայ ֆետալինե-
րուն թիւը կը գւահատէ 36 հո-
գի: (7)

զրկում է այս պատճենի առաջնահատուն բերէն
եւ գորանոցներէն զինուորական նոր
ուժեր կը հասնին օգնութեան: Հոն
կը փութան նաեւ քիւրտ աւազա-
կապետեր Ղեծօն, Ազիզը, Պօշնազը
եւ Գուրածողլուն: Ֆետայիներու
խումբը, այս բոլորէն աննկատ,

ՄԵՐԱՆ ՆԱԳԳԱՇԵԱԾԻ ՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՐԱՆՆԵՍԸ

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱԼՈՐԻՔ Հայաստանի արժանացած վաշէ Յովակէլական եկեղեցւոյ Վաչէ Յովակէփեան սրամին մէջ, Ուրբաթ, 2 Մարտ 2012 ժամը 8-ին, նկարչական ցուցահանդէսը տեղի ունեցաւ քաղաքին երիտասարդ նկարչուհի Սեւան Նագաշեանի, իր 32 գործերով, շարունակուելու համար Մարտ 3-ին եւ 4-ին:

Ներկայ էր ընտրանի արուեստագէտներու եւ արուեստասէրներու խումբ մը, որ հիացմունքով հետեւեցաւ իւրաքանչիւր նկարի աշխատանքին, գոյնին, ձեւալորումին, խօսքին, պատգամին, թռիչք տալով նաև իր երեւակացութեան:

Սեւան մեծ մասամբ կ'աշխատի իւղաներկով, օսա-ֆորտ, եւ խառն (mixed media) թեքստքներով:

Արդարեւ, 1995 թ.-ին երեւանի Գեղարուեստից Ակադեմիայի շրջանաւարտ Սեւանի համար դադար գոյութիւն չունի. ամէն օր սորվելիք ունի. վկայ՝ իր խմբական թէ անհատական աւելի քան 45 ցուցահանդէսները Մոնթրէալի, Նիւ եռքի, Պոստոնի, Փրովի-տընսի, Ֆրանսայի, Հոլլանդայի, Լոնդոնի մէջ: Մոնթրէալի Arts Club Annual Juried Art Show-ի երկու յաջորդական տարիներուն, 2004 եւ 2005 թուականներուն արժանացաւ առաջին մրցանակի, իսկ 2007-ին՝ Best Painter of the Year Award-ին:

Սեւանը ըլլալով Visual Artist/ Animator, աշխատակցած է բազմաթիւ ֆիլմերու պատրաստութեան գործին, ինչպիսին են Ռուբեն Հախվերդեանի "Զատիկ", Ռոբերտ Սահակեանցի "Pinocchio", Սիլվեն Շո-

մէի Oscar-ի նշումի արժանացած "La vieille dame et les pigeons" եւ "Les triplettes de Belleville", ինչպիս նաև Եղիշ Զարենցի եւ Հայաստանի մասին վաւերագրական ֆիլմերու վրայ: Իսկ վերջերս, 2011-ին, Reanimania International Animation Film Festival-ին մասնակցած է որպէս լիամետրաժ ֆիլմերու Ժիւրիի անդամ:

Իր մասին անդրադարձած են Քանատական Հայ թէ օտար, ինչպիս նաև տարբեր երկիրներու մէջ գործող մամուլը, եւ Mountain Lake PBS հեռատեսիլի կայանը: Այստեղ կ'ուղեն առանձնացնել Հոլլանդական մամուլը, եւ մէջբերումներ ընել: "In Gallery Noscka (Dordrecht Nederland), during the months of October and November 2009, an extraordinary artist exhibits her oeuvre. Sevan Naccashian from Canada presents her striking paintings and etchings in the heart of Dordrecht. I'm very proud to have Sevan Naccashian in my gallery for an exhibition" says Noschka Peijpers, I'm sure we will hear much more about her. Her work moves me, and is very high quality. You dream away while looking at her paintings, they take you away because of their mystical appearance".

Սեւան այժմ հաստատուած է Երեւան, ունի իր արուեստանոցը, միաժամանակ կ'աշխատի Նարեկացի Արուեստի Միութեան մէջ, որպէս Concept Artist, Graphic Designer.

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՄԵԾ ԾՆՈՂԱԾ ՕՐ ՄԱՍԱՂՈՒՄԵԹԱՍԻ ՐԱՅ ՔՈՅՑՐԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ ՆԵՐՍ

Հայ Քոյրերու Վարժարանը գեղեցիկ աւանդութիւն ըրած է ամէն տարի պատուելու Հինգերորդ դասարանի աշակերտներուն մէծ հայրերն ու մեծ մայրերը: Ամբողջ ամիսը անոնք գեղեցին իրենց մէծ ծնողներու մասին, ապա գետեղեցին պատկերազարդ յուշատետրին մէջ եւ ընտանեկան ծառ պատրաստեցին:

Մարտ 8, 2012-ին, յիշատակելի օր մը հանդիսացաւ ամէնուն համար: Նախ Վարժարանի տնօրէնուհին՝ Քոյր իմմա Մուսայեանը իր բացման խօսքը ուղղեց մեծ ծնողաց եւ ըսաւթէ անոնք են սիւնը ընտանիքին, անսասան ծառը որ շուր կու տայ ընտանիքին անդամներուն, անոնք են որ կը թքան սէրը Աստուծոյ եւ կը սորվեցնեն իրենց թունիկներուն կեանքի արժէքները:

Ապա աշակերտները բեմ եւան իրենց իրախաղական ծառականութիւնուն կատարեցին աշխատավոր պատասխանականութիւնուն:

արտայացածութիւնները յալսնելու իրենց մէծ ծնողներուն նաև այն բարիքներուն համար, որոնք վայելած են անոնցմէ: Ամէն աշակերտ առիթը ունեցաւ իր մեծ ծնողաց խօսք ուղղելու եւ նուիրելու յուշամատեամբ: Ամէնուն աչքերէն ուրախութեան արցունքներ կը հոսէին ի տես իրենց թունիկներուն եւ անոնց գորովալիր խօսքերուն: Ամոնք պարեցին, երգեցին եւ նուագեցին իրենց մեծ ծնողաց համար:

Այս անմուռանալի ելոյթի աւարտին, Արփի Մինսանեան գեղեցիկ ծաղկեիունց մը նուիրեց հայերէնի ուսուցչուհի՝ Տիկ. Թամար Փանոսեանի, որ մեծ սիրով ու խնամքով պատրաստած էր այս հանդիսաւթիւնը, եւ ծնողներուն կողմէ շնորհակալութիւն յայտնեց անոր, որ բժանանդան գործադրութեամբ դրոշմած էր պատիկներուն սրտերուն մէջ երախտագիտութիւն եւ յարգանք հանդէպ իրենց մեծ ծնողաց:

ՎԱՐԴԱՆԱՑ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ «ՍԱՐԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ» ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ ՆԵՐՍ

ՄԻԱԱՊԱՍԱԼԵԱՆ

Սահակ-Մեսրոպ Հայ քրիստոնեաց վարժարանը ամէն տարի կը յիշատակէ մեր ազգային տօներէն Վարդանանցի յիշատակը՝ զանազան միջոցներով: Դպրոցին մէջ ակներեւ էր հայերէն բաժնի ցուցանի գուղաքանաց տօնի յատուկ նկարներով եւ գրութիւններով, որոնք աշակերտներուն ուշադրութիւնը կը գրաւէին: Նաեւ, հայերէնի դասապահներուն կը խօսուէր Վարդանանց դէպքի կարեւորութեան մասին:

Վարդանանց ոգեկոչման օրը, Հինգաբթի Փետրուար 16ի յետմիջօրէին, արտասալու եռուգեն մը կը տիրէր դպրոցէն ներս, ուր նախակրթարանի աշակերտները պատրաստած էին գեղարուեստական յայտագիր մը: Այդ օրը տարբեր միջնոլորտ կը տիրէր նաեւ ծնողներուն մօտ, որոնք մեծ հետաքրքրութեամբ եկած էին ականանշալուր ըլլալու իրենց գաւակներուն յայտագիրը:

Առաջին առիթով, Սոնա Պատակեանի առաջնորդութեամբ, «Զգործ Զեռաց» աղօթքի բացումով եւ հայկական քայլերգի երգեցողութեամբ, հանդէսը բացուած յայտարարուեցաւ եւ փոխանցուեցաւ բարի գալուստի խօսքը:

Շուտով բեմ բարձրացան Մանկապարտէի եւ Ա. դասարանի աշակերտները, առաջնորդութեամբ հայերէնի ուսուցչուհի Սիւզի Պաղ-

տոյեանի, կատարելով խմբացին հօգեշունչ արտասանութիւններ եւ խմբերգներ:

Վերոյիշեալներուն յաջորդեցին Բ., Գ. եւ Դ. դասարանի աշակերտները, որոնք հանդէս եկան խմբացին գողտրիկ արտասանութիւններով՝ առաջնորդութեամբ Ս. Պատալեանի: Այս աշակերտներն իրենց կարգին կատարեցին հայրենական ազգային ուղարկեալուն ուղարկելու բարեկարգութեամբ:

Ապա պահն էր վայելելու Ե. դասարանի ներկայացումը, զոր Ամերիկայի առօրեան կապելով անցեալի պատմութեան հետ՝ համարդած էր իրենց հայերէնի ուսուցչուհի:

Ե. Դասարանի աշակերտները սրահէն ներս մուտք գործեցին հպարտօրէն եւ ուրախ տրամադրութեամբ, զգեստաւորութեամբ յատուկ տարագներով, աւելցնելով օրուան փայլքը: Կարելի է ըսել, որ բոլոր դերակատարներն ալ ինքնավտահ եւ անսխալ կատարեցին իրենց դերերը, հրապուրեցին ներկայացման ընդմշջէն երգուեցան նաեւ մեներգ եւ խմբերուն յաջորդութեամբ:

Եղրակացնելով ներկայացման խօսքերը՝ մեր աշակերտներուն յիշեցին, որ Վարդանանց միջոցաւ մենք գոյատեսնեցինք մնալով հայ երգեցին ուսուցչուհի պատմականը: Ներկայացման ընդմշջէն երգուեցան նաեւ մեներգ եւ խմբերուն յաջորդութեամբ:

Շար. էջ 18

DOWNLOAD NOW

Available on the App Store

massis Weekly

Volume 32, No. 10

Saturday, MARCH 24, 2012

Armenian Woman Among Victims of Car Bomb Explosion in Aleppo

ALEPPO, SYRIA -- A spokesman for the Foreign Ministry of Armenia has confirmed earlier reports that a car bomb explosion in the Suleimaniyah neighborhood of Aleppo, which is home to many Christians and Armenians, has resulted in the death of three people and wounding of scores of others. Among the victims is an Armenian woman identified as Araxie Bedrossian. Five more Syrian Armenians were reportedly injured in a terrorist act in capital Damascus a day earlier.

The Suleimaniyah blast occurred

in front of a police office on Sunday afternoon. A school and a Christian church are reported to be located nearby. The explosion of a bomb weighing 200 kg rocked buildings in the neighboring districts as well.

The strife in Syria that has entered its second year is increasingly becoming a concern for the country's estimated 80,000-member Armenian community. Earlier this year, Vigen Hayrapetian, a Syrian army soldier, was among the victims of a series of deadly explosions in Aleppo earlier this year.

Dink Murderer to Disclose Details of the Assassination Plot

ISTANBUL. -- Ogun Samast, the murderer of Hrant Dink has sent a 25-page letter from prison to the Taraf daily of Turkey, and informed that he is writing a book about the dark pages of the murder, claiming to possess information about a third person involved in the crime and regrets having become what he described as a victim of media propaganda.

Samast noted that the book will present the developments with respect to Dink's killing, and stressed that he is planning on publishing this book in 4-5 months.

"Where are those people who put me on this ship and took advantage of my lack of knowledge, and as a result I committed a crime? I told you first that three months prior to the murder I met with someone who played a part in organizing Dink's killing. I will write about him in the book," Samast wrote to Taraf

daily, and added that he has 21-percent guilt in Hrant Dink's murder, but he is paying for the 100 percent.

"I said in all my testimonies that when I saw Dink first, I felt sorry for him. I didn't want to kill him, but then, I remembered certain things. I cannot disclose them now, but I will speak out when the time comes," Samast said.

"I committed an error, and I am now answering for it by spending my youth in prison," he added.

Macedonian Politician to Head Election Observation Mission in Armenia

Radmila Šekerinska, the chief of the OSCE Organizations for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR), will submit the mission's mandate in Yerevan on Thursday.

According to Mediamax news agency, Šekerinska was the acting Prime Minister of the former Yugoslav Republic of Macedonia in November-December 2004. She then became the head of the opposition Social-Democratic Union and the leader of the country's parliamentary opposition.

Šekerinska headed the OSCE/ODIHR observation mission during the parliamentary polls in Kazakhstan (2009).

New Armenian Genocide Bill Introduced in U.S. Congress

WASHINGTON, DC -- Senator Robert Menendez (D-NJ) along with Senator Mark Kirk (R-IL) officially introduced a new Armenian Genocide Resolution (S.Res. 399) in the United States Senate on Tuesday.

The resolution is virtually identical with a bill that was approved by a key committee of the U.S. House of Representatives two years ago. Nancy Pelosi, the then House speaker who has long stood for Armenian genocide recognition, refrained from putting it to a full House vote siting insufficient votes to pass it.

"It is time for the United States to join the nineteen nations including Belgium, Canada, France, Italy and the European Union that have formally recognized the actions carried out by the Ottoman Empire from 1915 to 1923 as genocide," Senator Menendez said. "The Armenian Genocide is a historical fact and was one of the incidents upon which the Genocide Convention was predicated. Only by accurately acknowledging the crimes of the past can we ever hope to move forward in a legitimate manner and prevent such human rights crimes from happening in the future."

"The Armenian Genocide is well-documented and formally recognized by 11 NATO allies and the European

Union. This resolution accurately characterizes the events of 1915-1923 as a genocide, honors the memory of the victims, and strengthens America's moral leadership on human rights and the prevention of mass atrocities around the world," said a spokesman for Senator Kirk.

The proposed legislation is due to be first discussed by the Senate Foreign Relations Committee headed by John Kerry, a former Democratic presidential candidate and longtime backer of such bills. Senate Majority Leader Harry Reid has also supported the Armenian-American community on the issue.

Still, observers believe that securing Senate approval for the resolution could prove even harder than pushing it through the House. Earlier this year, U.S. Secretary of State Hillary Clinton indicated the Obama administration's opposition to such measures.

Senators Barbara Boxer (D-CA), Michael Bennet (D-CO), Dianne Feinstein (D-CA), Carl Levin (D-MI), Joseph Lieberman (I-CT), Jack Reed (D-RI), and Sheldon Whitehouse (D-RI) joined as original cosponsors. In addition, Senator Charles Schumer (D-NY), Chair of the Democratic Policy Committee, has also agreed to cosponsor the bill.

UC Merced Awards Spendlove Prize to Peter Balakian

MERCED, CA (Merced Sun-Star) — UC Merced announced Monday that Peter Balakian, an award-winning author and leading voice of the Armenian Genocide recognition, has been named the 2012 recipient of the Alice and Clifford Spendlove Prize in Social Justice, Diplomacy and Tolerance.

UC Merced will award the prize to Balakian during an evening ceremony April 12. He'll give a public speech the next day at 10 a.m. in room 105 of the Classroom and Office Building.

The Spendlove Prize, established through a gift from Sherrie Spendlove in honor of her parents, lifelong Merced residents Alice and Clifford Spendlove, honors one person each year. Previous honorees include former President Jimmy Carter and Merced native Charles Ogletree, a professor of law and executive director of the Charles Hamilton Houston Institute for Race and Justice at Harvard University.

Balakian is the author of the memoir "Black Dog of Fate," winner of the PEN/Albrand Prize for memoir and a New York Times Notable Book. In the book, Balakian writes about learning what his family and ancestors experienced with the Turkish government's extermination of more than 1 million Armenians in 1915, including many of

his relatives. The massacre led to the creation of the word "genocide" and served as a template for Nazi Germany's Holocaust. A humanities professor at Colgate University in New Jersey, Balakian is the recipient of many awards and prizes and civic citations, including a Guggenheim Fellowship, a National Endowment for the Arts Fellowship, the Emily Clark Balch Prize for poetry from the "Virginia Quarterly Review." He has appeared widely on national television and radio including "60 Minutes," "ABC

Continued on page 3

German FM Calls For Karabakh Peace

Foreign Minister Guido Westerwelle said Edward Nalbandian

YEREVAN -- The status quo in the Nagorno-Karabakh conflict is not sustainable and Armenia should be particularly interested in its peaceful resolution, German Foreign Minister Guido Westerwelle said during a visit to Yerevan on Thursday.

Westerwelle met with President Serzh Sarkisian and Foreign Minister Edward Nalbandian on the final leg of his tour of the three South Caucasus states. They discussed bilateral ties, the Karabakh dispute and developments in the broader region.

"From our perspective, the status quo in the Karabakh conflict zone cannot be long-lasting," Westerwelle told a joint news conference with Nalbandian. "And benefits anticipated from a peaceful settlement will be great for all parties, especially Armenia. Therefore, a compromise solution to the conflict should be pursued within the framework of the OSCE Minsk Group."

Top officials from the United States, Russia and France, which co-chair the Minsk Group, have made similar statements in recent months. In a joint statement last December, U.S. Secretary of State Hillary Clinton, Russian Foreign Minister Sergei Lavrov and a top French official described the Karabakh status quo as "unacceptable."

Westerwelle indicated Germany's support for the basic principles of Karabakh peace proposed by the three mediating powers. He said the conflict

should be resolved on the basis of "a balance between the principles of territorial integrity and people's self-determination."

Nalbandian blamed Azerbaijan for the lack of decisive progress in the long-running peace talks. In particular, he accused Baku of backtracking on an agreement to jointly investigate ceasefire violations in the conflict zone which he said was brokered by the mediators last year. "We agree on something but Azerbaijan then backpedals," Nalbandian said.

Westerwelle and Nalbandian also praised the current state of political and economic ties between their nations. Westerwelle reaffirmed his country's support for Armenia's integration into the European Union though the bloc's Eastern Partnership program.

Germany is one of Armenia's leading trading partners and its number one export market in the EU. According to Armenian government data, the total volume of German-Armenian trade rose by almost 18 percent to \$404 million last year, accounting for 7.4 percent of the South Caucasus state's overall external commerce.

Germany is Armenia's second-largest foreign donor after the United States, having allocated at least 220 million euros (\$290 million) in loans and grants since 1995. It has also been the single largest contributor to the EU's separate multimillion-dollar assistance to Yerevan.

Armenia, Azerbaijan Closer Than They Think on Karabakh – US Envoy

YEREVAN -- As the Minsk Group turns 20, Armenia and Azerbaijan are 'Closer than they think' to settling the Nagorno-Karabakh conflict, the US envoy has said.

In an interview with the European Service of Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), the American co-chair of the OSCE Minsk Group, Robert Bradtke highlighted the past years' activities of the mission, considering it a factor promoting stability and channeling a dialogue between the parties.

"I think the Minsk Group has done three important things. First of all, it has helped be a factor for stability. It has helped defuse tensions. It has helped prevent the outbreak of another war, and when cease-fire violations occur - and they have occurred throughout this period, since 1994 - it

has helped ensure that those cease-fire violations do not escalate into something more serious. The second thing the Minsk Group has done is be a channel for communication between and among the parties," he said.

Another important achievement according to the diplomat, is the ability to develop a common basis for negotiations. He said that their activities in the past 5 years focused in particular on the development of the Basic Principles [which include the return of Armenian-occupied lands surrounding Nagorno-Karabakh to Baku's control; the right of return for displaced persons; interim status for Nagorno-Karabakh with security and self-governance guarantees; a corridor linking Armenia and Nagorno-Karabakh; and

Continued on page 4

Members of the U.S. Congress Condemn Atrocities Committed in Azerbaijan Between 1988-1990 Reiterate Their Support to Artsakh's Security

WASHINGTON, DC -- Members of the U.S. Congress have issued statements to commemorate the victims of pogroms by Azerbaijani nationalists against the republic's Armenian population in 1988-1990. Representatives Frank Wolf (R-VA), Judy Chu (D-CA), David Cicilline (D-RI), Anna Eshoo (D-CA), Adam Schiff (D-CA), Howard Berman (D-CA), Brad Sherman (D-CA), Michael Burgess (R-TX), Frank Pallone, Jr. (D-NJ), Robert J. Dold (R-IL), and Jim Costa (D-CA) have condemned the atrocities, and reiterated that crimes against humanity should not go unrecognized.

On February 26-29, 1988, a week after the first peaceful manifestation for freedom took place in Stepanakert, Azeri authorities organized and committed massacres of the Armenian population in a peaceful town of Sumgait, located hundreds of miles from Nagorno Karabakh. Going unpunished, it became a precursor for further bloody episodes of anti-Armenian fascism, which took dozens of innocent lives in Kirovabad, Mingechaur, Baku and elsewhere

around Azerbaijan. Lack of reaction from the central, then - Soviet authorities in Moscow, the atrocities have rapidly escalated into a full-scale military aggression against Artsakh. The events of the 1988 – 1990 have disclosed the level of Azerbaijan's hatred against the Armenian people.

The members of the US Congress expressed concern over Azerbaijan's continued military buildup and a continued warmongering, which undermines the regional stability and jeopardizes international efforts to find a settlement to the Azerbaijan - Artsakh confrontation.

NKR representative in the USA Robert Avetisyan thanked members of the Congress for their critical support of Artsakh's freedom. In his letter, Avetisyan stressed that the statements by the members of the US Congress commemorating the victims of the atrocities, when hundreds of innocent civilians were tortured to death just for being Armenians, has sent a strong signal to the perpetrators that "the racism and genocidal actions do not have time limitation".

Three Armenians Killed in Tehran-Yerevan Bus Crash

TEHRAN — Three Armenians were killed and several others were injured in a passenger bus crash in northern Iran on Tuesday.

The bus that was heading from Iran to Armenia crashed on the 30th km of the Marand-Julfa highway. Armenian Foreign Ministry spokesman Tigran Balayan cited a report from the Embassy in Tehran saying that all of the victims were ethnic Armenians with Iranian citizenship.

More than a dozen people were injured in the coach crash reportedly caused by a wheel blast.

One of the killed was identified as Deny Setaghian. Five of wounded were

also identified: Hakob Martirosian, Lianna Barseghyan, Marina Petrosian, Stepanos Petrosian, Benjamin (Michael) Aghamalyan.

Thousands of Iranians come to Armenia every year during Nowruz, the Persian New Year celebrated around the start of Spring.

Ten Injured in Grenade Attack in Yerevan Disco

YEREVAN — Officials in Armenia's capital, Yerevan, say 10 people — including nine Iranian nationals and an Armenian — were injured in a grenade explosion at a nightclub.

Yerevan police officials say an unknown attacker threw a grenade inside the Alen-Elen disco club in the early hours of March 20.

The motive for the attack was not immediately clear.

The victims were briefly hospitalized after suffering burns and smoke intoxication.

"The preliminary investigation

will reveal the motives of the crime. We cannot say for sure that it was against Iranians," Sevak Milonyan, representative of the Police's Public Relations Department, told ArmeniaNow.

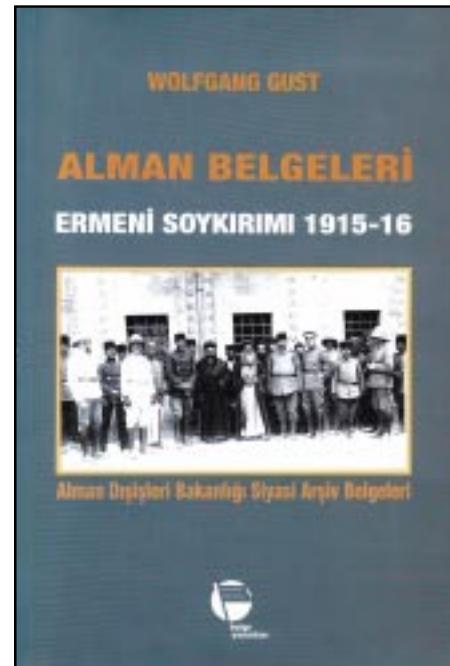
German Foreign Office Archives Published in Turkish

TORONTO -- Ragip Zarakolu, a publisher in Istanbul and a renowned champion of human rights, has collaborated with the Zoryan Institute to lay one more building block on the foundation of a common body of knowledge for Turks and Armenians. Zarakolu, despite being in jail since October 2011 allegedly in connection with the Kurdistan Communities Union (KCK) trials, has not stopped his efforts to bring out the historical truth about the "events of 1915" and thereafter.

On January 12, 2012, Belge Yayınları, Zarakolu's publishing house, released "Alman Belgeleri Ermeni Soykımı 1915-16: Alman Dışları Bakanlığı Siyasi Arşiv Belgeleri", the Turkish edition of The Armenian Genocide 1915-16: Documents from the Political Archives of the German Foreign Office, compiled and edited by Wolfgang Gust and published originally in Germany. The original book was the product of some ten years of devoted research, editing and translating overseen by Wolfgang and Sigrid Gust. It is an extensive selection of some 218 telegrams, letters and reports from German consular officials in the Ottoman Empire to the Foreign Office in Berlin describing the unfolding genocide of the Armenians.

In December 1915, as a response to the criticism and outrage of German officials in the field over the inhuman treatment of the Armenians, German Chancellor and Foreign Minister Theobald von Bethmann Hollweg wrote this: "The proposed public reprimand of an ally in the course of a war would be an act which is unprecedented in history. Our only aim is to keep Turkey on our side until the end of the war, no matter whether as a result Armenians do perish or not." Imperial Germany was the political and military ally of the Ottoman Empire. The candor in these documents was possible because they were marked "confidential," "very confidential," or "secret" and "very secret," being intended only for in-house use and never for public consumption. During World War I, only German diplomats and military officials could enter areas in which the genocide took place relatively unhindered and were able to send uncensored reports out of the country. Apart from the Americans, who remained neutral in the war until April 6, 1917, German diplomats and their informants from the charitable missions or from among the employees of the Baghdad Railway were the most important non-Armenian eyewitnesses of the Genocide.

It is ironic to read the report of February 24, 1913, from Ambassador in Constantinople (Wangenheim) to the Imperial Chancellor (Bethmann-Hollweg)

stating, "Here in Germany, we have become accustomed to viewing the periodically repeated Armenian massacres as being merely a natural reaction to the Armenian businessmen's system of draining others dry. The Armenians were called the Jews of the Orient, and people forgot that in Anatolia there is also a strong tribe of Armenian farmers which has all the good characteristics of a healthy rural population and whose entire wrongdoing consists of doggedly defending its religion, its language and its property against the foreign peoples surrounding it."

This new book is part of the long-term project, "Creating a Common Body of Knowledge." There is a need in Turkey at this time for authoritative information on its suppressed history. The Zoryan Institute seeks to help provide information to fill this need through systematic scholarly research, the publication of incontestable information on the Armenian Genocide in Turkish and other languages, and the distribution of it widely in Turkey and other countries. Other documentary and analytical publications commissioned by the Zoryan Institute as part of the "Common Body of Knowledge" include Hitler and the Armenian Genocide (Belge Publishers) and Judgment at Istanbul (Bilgi University Press).

The translation into Turkish and publication of the German documents was very challenging and took seven years. Dealing with the diplomatic German language and Sütterlin script of the World War I era was particularly difficult, and the text of the forthcoming English language edition was helpful in clarifying many passages.

Ragip Zarakolu has been persecuted by the Turkish state for many years for his public positions on freedom of speech, human rights, and the rights of Turkey's minorities.

zoryan@zoryaninstitute.org

UC Merced Awards Peter Balakian

Continued from page 1

"World News Tonight," "Charlie Rose" and "Fresh Air." Foreign editions of his work have appeared in a dozen languages including Arabic, French, Dutch, Hebrew, Greek and Turkish.

The Spendlove Prize Selection Committee is chaired by Mark

Aldenderfer, dean of the UC Merced School of Social Sciences, Humanities and Arts, and includes a representative from the Spendlove family, an undergraduate student, a graduate student, a faculty member and representatives from the UC Merced community.

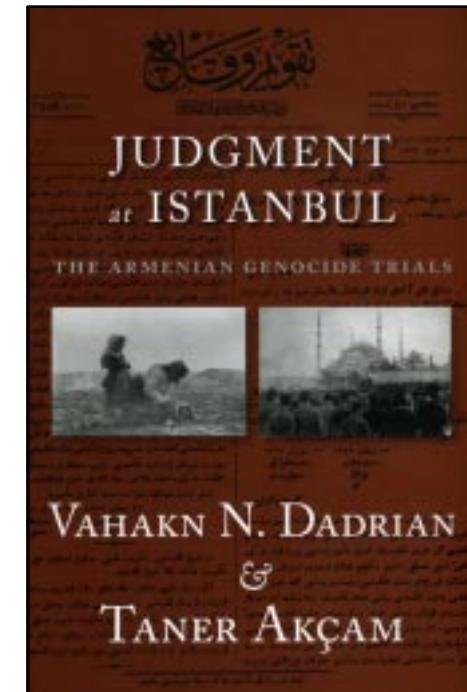
The Spendlove Prize includes an \$8,000

Judgment at Istanbul The Armenian Genocide Trials

GLENDALE, CA Glendale Public Library invites the public to a lecture and book signing, with Vahagn N. Dadrian internationally-renowned expert on the Armenian Genocide, on Tuesday, April 3, 2012 at 7pm at the Glendale Central Library Auditorium, 222 East Harvard Street. Admission is free and the seating is limited. Library visitors receive 3 hours FREE parking across the street at The Market Place parking structure with validation at the Loan Desk.

Vahagn N. Dadrian's field of specialization is genocide, in general, and the Armenian Genocide, in particular. For several years he was engaged as director of a large Genocide Study Project sponsored by the H. F. Guggenheim Foundation. The project's first major achievement was the publication of an extensive volume titled The History of the Armenian Genocide: Ethnic Conflict from the Balkans to Anatolia to the Caucasus. His extensive list of publications includes several articles on the Jewish Holocaust and the victimization of the American Indians. In 2005, he received four separate awards for his lifetime contribution to genocide studies. Dadrian is currently the director of genocide research at the Zoryan Institute.

Judgment at Istanbul: The Armenian Genocide Trials is a prime source of legal evidence and authentic Turkish eyewitness testimony of the intent and the crime of genocide against the Armenians. These documents show that Wartime Cabinet ministers, Young

Turk party leaders, and a number of others incriminated in these crimes were court-martialed by the Turkish Military Tribunals in the years immediately following World War I. Most were found guilty and received sentences ranging from prison with hard labor to death. In remarkable contrast to Nuremberg, the Turkish Military Tribunals were conducted solely on the basis of existing Ottoman domestic penal codes. This compilation is significantly enhanced by an extensive analysis of the historical background, political nature and legal implications of the criminal prosecution of the twentieth century's first state-sponsored crime of genocide against the Armenians.

Ara Sarafian to Lecture on Henry Morgenthau and the Armenian Genocide

GLENDALE, CA -- Historian Ara Sarafian will present a lecture titled "Staying Focused: Henry Morgenthau and the Armenian Genocide" on Saturday, March 31, 2012 - 8:00pm at Abril Bookstore in Glendale (415 E. Broadway).

United States archives constitute one of the most important sources on the Armenian Genocide. This is because the United States was a neutral power until 1917. Its consuls and nationals were dispersed throughout Ottoman Turkey and reported what they saw. The US ambassador in Constantinople, Henry Morgenthau, was also an exceptional man who took a serious stand on the persecution of Armenians. Consequently, American archival records remain a major resource for historians working on the Armenian Genocide.

For these same reasons, deniers of the Armenian Genocide have also been relentless in their efforts to sideline or denigrate the importance of American archives regarding the Armenian Genocide. In this talk, British historian, Ara Sarafian will discuss Ambassador Morgenthau's role in engaging the Armenian issue, and the manner in which Morgenthau has been targeted by a misinformation campaign that seeks to deny the Armenian

Genocide.

Ara Sarafian is the Managing Director of the Gomidas Institute (London). His publications include "Talaat Pasha's Report on the Armenian Genocide," the British Parliamentary Blue Book "The Treatment of Armenians in the Ottoman Empire, 1915-16 [uncensored edition]," "United States Diplomacy on the Bosphorus: the Diaries of Ambassador Morgenthau, 1913-1916," and "United States Official Records on the Armenian Genocide, 1915-1917."

For more information, call (818) 243-4112.

St. Nersess Armenian Seminary's Summer Conferences

NEW ROCHELLE, NY - Applications for the acclaimed St. Nersess Armenian Seminary's Summer Conferences for young people, are now available. These conferences have attracted thousands of teenagers and college-age students over the past five decades to explore their faith and heritage with friends in a safe, fun and unique environment. Each conference session makes daily worship, Bible Study and Armenian language instruction appealing and fun.

This summer, five conferences are scheduled, including the High School Conference 'A' session from July 6-14 directed Rev. Fr. Tavit Boyajian; and the High School Conference 'B' session from July 30-August 7 directed by Rev. Fr. Hovnan Demerjian. These High School Conferences are for teenagers entering 9th, 10th, 11th or 12th grade in September 2012.

A Junior High School program, taking place from July 19-23, will be co-directed by Rev. Fr. Diran Bohajian and Dn. Levon Altiparmakian. The Very Rev. Fr. Daniel Findikyan and Dn. Benjamin Rith-Najarian will co-direct the Post-High School Conference on August 10-17.

Clergy and lay church leaders instruct the participants in the fundamentals of the Armenian Church's faith and traditions, and encourage frank discussions about issues important to young people. This year's topics will include: How to Pray; God's Plan for You and Me; Is Forgiveness Possible for Those who Commit Genocide?;

Remembering William Saroyan exhibition opens at Armenia's National Library

An exhibition Remembering William Saroyan was opened at the National Library of Armenia on March 19.

The Armenian Embassy in Greece and the Greek-Armenian Research Center are sponsoring the exhibition dedicated to the world-famous Armenian-American dramatist and author.

Armenian Ambassador to Greece Gagik Ghahachyan made a welcoming speech at the opening ceremony. Charalampos Moutsopoulos, Prof. at the University of Athens and Board

Growing in Faith through the Badarak; Loving as Christ Loved; Dating and Intimacy.

Also, back by popular demand is "The Question Box." Participants will be able to ask any question they have about the church, its teachings and traditions, Christian faith, the Bible, and issues of concern to them, no matter how sensitive or controversial. Anonymously dropped into "The Question Box," the questions will be addressed by a panel of clergy.

In addition, sports, day-trips, home-cooked meals and those special St. Nersess traditions make for a well-rounded and innovative experience where young people form deep, lasting friendships and discover their place in the Armenian Church.

Also, a Deacons' Training Program will kick off the summer from June 25-July 3. Directed by Fr. Findikyan, the program is designed for young men who would like to learn to participate in the liturgical services of the Armenian Church as deacons and altar servers. Through practical workshops and interactive classes, participants learn the deacons' chants of the Divine Liturgy and other services while better understanding the rituals, music, symbols and chants.

To register for the conferences visit www.stnersess.edu to download a brochure and application form. For further information, contact the Seminary at info@stnersess.edu or by phone at 914-636-2003.

Chairman, National Library of Armenia, and Antonya Arakhova, Deputy Director of the National Library, and Hovsep Kasesyan, Secretary of the Greek-Armenian Research Center, made welcoming speeches as well.

Fotis Dimitrakopoulos, Prof. at the University of Athens, and the Greek writer Thanasi Valentinos delivered lectures.

Among the exhibits are books, pictures, photos, documents telling about the great writer's creative activity.

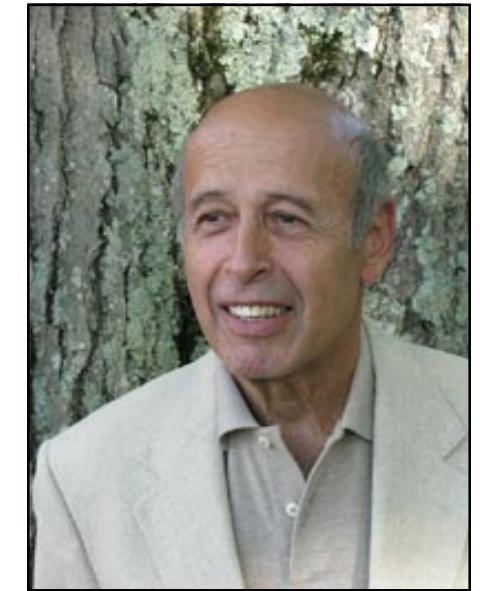
Prof. Ervin Staub to Speak at Tufts Commemoration of Armenian Genocide on April 11

MEDFORD, MA—Tufts University, the Darakjian-Jafarian Chair in Armenian History, the Department of History, and the National Association for Armenian Studies and Research (supported by the Ethel Jafarian Duffet Fund) will sponsor the annual Commemoration of the Armenian Genocide at Tufts on Wednesday, April 11, 2012, at 7:00 p.m. The Tufts event will feature a lecture by Prof. Ervin Staub, entitled "Overcoming Evil: Preventing Genocide and Creating Peaceful Societies." Prof. Staub will be introduced by Ina Baghidian McCabe, Professor of History and Darakjian Jafarian Chair of Armenian History at Tufts University.

The commemoration and lecture will take place in Goddard Chapel on Tufts' Medford, MA, campus. A reception and book signing will follow in the Coolidge Room in nearby Ballo Hall.

Ervin Staub is Professor Emeritus and Founding Director of the doctoral program in the psychology of peace and violence at the University of Massachusetts at Amherst. He received his Ph.D. from Stanford, and has taught at Harvard. He has studied the roots of altruism, the origins of genocide, violent conflict, terrorism, and their prevention, psychological recovery, and reconciliation. His books include the two-volume Positive Social Behavior and Morality; The Roots of Evil: the Origins of Genocide and Other Group Violence; The Psychology of Good and Evil: Why Children, Adults and Groups Help and Harm Others; and Overcoming Evil: Genocide, Violent Conflict and Terrorism (2011). A forthcoming book is The Roots of Goodness: The Development of Inclusive Caring, Moral Courage, Altruism Born of Suffering and Active Bystandership.

Staub is past president of the International Society for Political Psychology and of the Society for the Study of Peace, Conflict and Violence. He has conducted many projects in field settings, from promoting altruism in children to seminars/trainings and educational radio projects in Rwanda, Burundi and the Congo to promote psychological recovery and reconciliation, to training active bystanders in schools to prevent harmful behavior by students. He re-

ceived awards for life-long contributions to peace psychology, for distinguished contributions to political psychology, for distinguished scholarly and practical contributions to social justice, and for work on international and intercultural relations.

Overcoming Evil describes the origins or influences leading to genocide, violent conflict, and terrorism. It identifies principles and practices of prevention, and of reconciliation between groups after violence, or before violence thereby to prevent violence. The book draws on the author's previous work on all these issues, as well as on research in genocide studies, the study of conflict and of terrorism, and psychological research on group relations, and emphasizes early prevention, when violence-generating conditions are present and a psychological and social evolution toward violence has begun, but there is not yet immediate danger of intense violence. It also describes the work of the author and his associates in real world settings in Africa.

Staub's work aims to promote knowledge, understanding, and "active bystandership" by leaders and government officials, members of the media, and citizens to prevent violence and create harmonious societies.

More information about the lecture is available by calling 617-489-1610, e-mailing hq@naasr.org, or writing to NAASR, 395 Concord Ave., Belmont, MA 02478; or by contacting Prof. McCabe at ina.mccabe@tufts.edu.

Armenia, Azerbaijan Closer Than They Think

Continued from page 2

an agreement to determine the territory's final legal status at some point in the future].

Asked whether the parties are closer to resolving the Nagorno-Karabakh dispute today than they were in 1992, Bradtke said: "I think there's no question we're closer today than we were 20 years ago. I think the sides understand the basic elements of what a settlement should look like. They've articulated, and we've articulated with them, elements that are captured by the presidents in the joint statements they made at the summits in L'Aquila, in Muskoka, and last year in Deauville. Those elements, I think, are more clear now than they've ever been, and do represent real progress over where we were in 1992 or in 1994, when the

cease-fire came into effect."

Speaking of the June 2011 Kazan summit between the Armenian Azerbaijani and Russian leaders, the diplomat regretted to note that they saw no progress despite having great expectations.

"But that doesn't mean that everything is lost. It doesn't mean we don't have areas where the sides agree or that we can't still move forward from the work that has been done. It means we take a deep breath and look for ways to move forward. One of the challenges at this stage is the interrelationship among the steps [described in the Basic Principles document]. I really don't want to get into too much detail, because this is a sensitive negotiation, but that's really one of the challenges now. It's the sequencing and interrelationship of the steps that take place," he said.

ՅԻՇԱՐԺԱՆ ՅԻՄԱԿՄԵԱԿ

ԵՐՈՒՍԱՆԵՄԻ ՍՈՒՐԲ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿԱՐԻ ՄԵՐՈՐԵԱՅ ՅԻՄՆԱԿԱՆ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆԸ (1962-1972)

ԴՈԿՏ. ԶԱԻԿՆ Ա. ՔՀՆՅ. ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

Սիջազգային Ծրագիր
Դէպի Երուսաղէմ ուխտագնա-
ցութիւնը դարերու ընթացքին
քրիստոնեաներ առաջնորդած է
Սուրբ Երկիր՝ ուր պլիսաւորագոյն
սրբավայրը կը գտնուի Քրիստոսի
Լոյս Գերեզմանը ընդգրկող Ս.
Յարութեան Տաճարը: Ամերիկա-
հայեր ամէն տարի հաւատքով եւ
սիրով կը ձեռնարկեն այս ուխ-
տագնացութեան՝ զոյգ Թէներու
յատուկ ծրագրով, յատկապէս Հին
Տօմարով Աւագ Շաբթուան եւ Ս.
Զատկի Հոգեպարար հանդիսու-
թեանց ներկայ գտնուելու համար:

Երուսաղէմի Հայ, Յոյն, եւ
Լատին Երեք պատրիարքութիւն-
ներուն Հոգատարութեան յանձն-
ուած են սրբատեղիները հաւատա-
րապէս, եւ երբ կարգը կուզայ
վերանորոգութեանց, անշուշտ երեքն
ալ հաւասարապէս իրենց պարտքն
ու իրաւոնքը կը նկատեն կատարել
այդ յանձնառութիւնը: Անոնց մէջ
մէծագոյնը, պատմականն ու նաեւ
հանգոյնը Ս. Յարութեան ուխտա-
տեղին է, որ իր ակզենսական աննշան
վիճակին մէջ կառուցուեցաւ 626
թուին Բիւզանդիոնի Հերակլ Կայ-
սեր օրով:

Պատմական Ակնարկ
Հերակլ Կայսեր մասին ժամա-
նակակից 7-րդ դարու հայ պատմիչ
Սեբէսու շատ արծէքաւոր եւ մի-
ջազգային տարրողութեամբ պատ-
մագրութիւնն մը գրած է, ծանօթ
որպէս «Պատմութիւնն ի Հերակլու»
անունով, ուր գրած է պարսից 614
թուի Երուսաղէմ կատարած արշա-
ւանքի մասին Երբ անոնք կործա-
նեցին նաեւ Սուրբ Յարութեան
վայրի ուխտատեղին, գերի տարին
Քրիստոսի Խաչափայտը, որմէ ետք
Հերակլ 626-ին յաղթական դուրս
գալով պարսից գէմ կոիւի ընթաց-
քին, վերասին կանգնեցուց թէ՝
ուխտատեղին եւ թէ՛ Ս. Խաչը
պատուով վերադարձուց Երուսա-
ղէմ՝ Վերացման Ս. Խաչի յիշատակն
ու տօնը հաստատելով:

Աւելի ուշ, 1050-ին, սրբա-
վայրին վրայ կառուցուեցաւ եկե-
ղեցի մը, որուն տեղ Խաչակիրներ
1130 թուին կառուցին այն հսկայ
Տաճարը, որ այսօր կանգուն է իր
ներքին սրբավայրերով, ներառ-
եալ Գողգոթան: Իսկ 1310 թուակա-
նին կրկին վերանորոգուած է Տա-
ճարը, որ ուղիղ 500 տարի ետք,
1808-ին հրդեհի հետեւանքով կա-
րեւոր մասսամբ կործանած է: Ներ-
կայ Տաճարը 1810 թուի կառուց-
ուածն է որ մինչեւ 20-րդ դարու
մերօրեայ վերջին հիմնական վե-
րանորոգման կը սպասէր, որուն
ձեռնարկեցին մեր անմիջական անց-
եակ չունենալ Թեսեզո:

Ուստի մեր նախորդ սերուն-
դին պարտքը եղաւ 1962 թուակա-
նէն սկսեալ Տաճարին վերջին նո-
րոգութեանց ձեռնարկել, երեք յա-
րանուանութիւնները միասնաբար,
որոնց համար նախատեսուած էր
900,000 անգլ. ոսկիի ընդհանուր
գումար մը, որուն մէկ երրորդը
Հայոց Պատրիարքութիւնը համազ-
գային հանգանակութեամբ պէտք
էր գուազնէր:

Օրուան Պատրիարք Եղիշէ Արքեպս. Տէրատէրեանի կը պարտին ազգն ու եկեղեցին որ գլուխն անցնելով այդ ծեծ եւ պատասխա-

Նատու ծրագրին, զայն յաջողցուց համապային չափանիշով։ Ան մասնակցեցաւ սկզբնական գործառնութեանց, եւ 1962 ապրիլ 18-ին, երեք յարանուանութիւնները միասին, ստորագրեցին համաձայնագիր մը ֆրանսացի Տէշան անուն շնարար ընկերութեան հետ որ իր կարգին գործին ձեռնարկեց յունիս 1-ին, արդէն իսկ պատրաստուած նախագիծներուն համաձայն։

Հայոց Բաժինը
Առաջին հերթին Մայր Աթոռ
Ս. էջիածինէն Տ.Տ. Վազգէն Ա
Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս 1962
թուի ապրիլ 30 թուակիր Կոնդա-
կով կը դիմէր Հայութեան որ իր
պարտքը նկատէր մեծ ու փոքր
յատկացումներով գոյացնել անհ-
րաժեշտ գումարը, «անկետաձգե-
լի» նկատելով «համար-քրիստոնէ-
ական Սուրբ Յարութեան Տաճարի
հիմնական վերանորոգումը, որ-
պէսզի անյապաղ աշխատանքի անց-
նինք ու միամսական ճիգերով օժան-
դակենք այդ մեծ գործին»:

Օրուան կարգախօսը Հայոց
Պատրիարքութեան ամսագիր Սի-
ՌՆ-էն կուզար, Ամենապատիւ Եղի-
շէ Պատրիարքի կոչով, որ «անմա-
խընթացօրէն մեծ, եւ սակայն ոչ
անկարելի» կը նկատէր Տաճարին
նորոգութիւնը, չետելով որ «Հայ
Երուսաղէմի պահպանութիւնը Տի-
եզերական Երուսաղէմի մէջ պէտք
է ըլլայ մեր ազգասիրական գերա-
գոյն պարտականութիւնը»:

Կիւլպէնկեան Յիմնարկութիւնը

Շատ չանցած 1962 օգոստոս
15 թուակիր Լիզպոնի Գալուստ
Կիւլպէնկեան Հիմնարկութիւնը
կ'ըլլար առաջինը որ իր անունին
պատիւ բերող մեծագումար նույի-
րաբերումը կը հացնէր Ս. Յարու-
թեան Տաճարի մեծածախս այդ
գործին: Յատուկ «Զեկոյց»ով մը
Հիմնարկը կը ճշդէր հնադարեան
Տաճարին փլուզման վտանգը, եւ
կը խոստանար ծախուց հայկական
բաժնի մէկ երրորդը՝ 100,000 անգլ.
ոսկի յատկացնել, իշեցնելով որ
«հայկական համայնքներուն կը
մնար ապահովել մնացեալը»: Յիշ-
եալ յատկացումը պիտի կատար-
ուէր վեց տարիներու վրայ, նկա-
տելով գործին վեցամեայ տեւո-
ղութիւնը, տարեկան 16, 666 անգլ.
ոսկի ուղարկելով: Կիւլպէնկեան Հիմ-
նարկութիւնը շուտով յատկեալ գու-
մար մը եւս պիտի յատկացնէր

383,000 տոլար, եւ այդ պատուաբեր նպաստին որպէս գնահատանք Եղիշէ Պատրիարք Տէղտէրեան անձամբ Նիւ Եորք ժամանեց յայտնելու իր եւ Ս. Աթոռին Երախտիքը:

S.S. Վազգեն Ա Քայրապետ
Երուսաղեմի Մէջ

Եղիշէ Պատրիարքի կողքին
Ներկայ էին նաև յատկապէս Երու-
աղէմ մեկնած Թեմակալ Առաջ-
որդներ՝ Սիրն Արքեպիսկոպոս Նիւ
Շորքէն, Սերովէ Արքեպիսկոպոս
Հւրովայէն, Բաբէդէ Արքեպիսկո-
պոս Հարաւային Ամերիկայէն, Թոր-
ուոմ Արքեպիսկոպոս Գալիֆորն-
այէն, Հայկազուն Արքեպիսկոպոս
Մայր Աթոռէն, եւ Բարերարներ՝
Ալեք Մանուկեան, Սարգիս Զար-
դարեան, Ճան Քիւրքճեան, Եր-
ևանդ Զիւսիսեան, եւ Երեք յայտնի
Հարտարապետներ:

Ժողովը որուն նախագահէց Տ.
Յ. Վազգէն Սրբազնագոյն Վեհա-
իառ Հայրապետը, եւ ատենապե-
ռութիւնը վարեց Սիոն Արքեպիս-
ոպոս, մկիզքէն երկու կարեւոր
որոշումներ առաւ:

Նախ, հանգանակուած բոլոր
դումարները պիտի կեղրոնացուէ-
ն Նիւ Եռքի անձապահ ջարյզ

A horizontal banner featuring a string of approximately 20 solid red balloons of varying sizes, arranged in a slightly staggered pattern. The balloons are set against a white background.

Family Night
ლიტაციან ხერხები
MARCH 31st, 2012

Տեղի կ'ունենայ
Չարք, Մարտ 31, 2012
Կրթկոյեան ժամը 8:00-էն սկսեալ
Հ.Կ.Բ.Մ.-ի «Կարօ Սողանալեան» սրաբին մէջ
1060 N. Allen Ave., Pasadena, CA 91104

ՔՆԱԲԵՐՆԵՐԸ ՄԵԾՎԱՑՆՈՒՄ ԵՆ ՄԱՐՈՒԱՆ ՎՏԱՆԳԸ

Բժիշկները կոչ են անում վերանացնել քնաբեր դեղամիջոցների նկատմամբ մօտեցում՝ վերջերս կատարուած մի լայնածաւալ ուսումնասիրութեամբ պարզուել է, որ բժիշկների նշանակած քնաբերները կարող են կապ ունենալ ԱՄՆ-ում տարեկան կէս միլիոն մահացութիւնների հետ:

Անքութեան դէմ սովորաբար օգտագործուող գեղահաբերը կամ քնաբերները, օրինակ՝ տեմագեպամը կամ գոլպիդեմը, որոնք անքութեան դէպքում նշանակում են կարճ ժամկէտով, չորս անգամ մեծացնում են մահուան վտանգը, ասում է ՅՄՀ բաց ամսագրում հրապարակուած ուսումնասիրութեան մէջ:

Ուսումնասիրութիւնը կատարուել է ԱՄՆ-ում, որտեղ 2010-ին մէծահասակ բնակչութեան աւելի քան 10%-ը օգտագործել է քնաբեր դեղամիջոցները: Ուսումնասիրութեան հեղինակները հաշուարկել են, որ հնարաւոր է, որ ԱՄՆ-ում այդ տարուայ լրացուցիչ մահացութեան 320.000-ից մինչեւ 507.000 դէպքերը կապ են ունեցել քնաբերների օգտագործման հետ:

Հետազոտողները՝ Լա պոլլայի (Քալիֆորնիա) Սքրիփս Կինհիկացի քնի կենտրոնի բժիշկ Դանիէլ Կրիպկի գլխաւորութեամբ, ուսումնասիրել են ԱՄՆ-ի Փենսիլվանիա նահանգի բնակչութեանը, որին սպասարկում է ամենամեծ գիւղական ինտեգրուած առողջապահական համակարգը:

Երկուառուկէս տարուայ ընթացքում նրանք բժիշկների նշանակած քնաբերները ընդունում 10.500 մարդկանց մէջ մահացութեան մակարդակը համեմատել են 23.600 այն մարդկանց հետ (միեւնոյն տարիքի, առողջական վիճակի եւ այլ գործօնների), ովքեր չեն ընդունել այդ դեղամիջոցները: Ուսումնասիրուղների միջին տարիքը եղել է 54:

Ուսումնասիրութեամբ գիտնականները պարզել են, որ նոյնիսկ նրանց համար, ովքեր օգտագործել են համեմատաբար քիչ քանակութեամբ քնաբեր հարեր՝ տարեկան 18 չափաբանից քիչ, մահանալու վտանգը 3,5 անգամ գերազանցել է՝ համեմատած այն մարդկանց հետ, ովքեր ընդհանրապէս այդ հաբերը չեն օգտագործել: Այն մարդիկ, ում աւելի շատ քնաբեր է նշանակուել՝ տարեկան 18-ից մինչեւ 132 չափաբաժին, հաւանականութիւնը չորս անգամ աւելի շատ է եղել, որ ուսումնասիրութեան վերջում արդէն մահացած կը լինէին: Իսկ 132 կամ աւելի չափաբաժին ընդունողների մահանալու վտանգը հինգ անգամ աւելի է եղել՝ համեմատած այն մարդկանց հետ, ովքեր ընդհանրապէս քնաբերը չեն օգտագործել:

Նրանք, ովքեր ամենաշատ են քնաբերներ օգտագործել, 35%-ով աւելի հաւանական է եղել, որ հիւանդ են եղել քաղցկեղով, չնայած նրանք քաղցկեղով հիւանդների ոխսկային խմբում ընդգրկուած չեն եղել: Քաղցկեղով հիւանդնաւու վտանգը աւելի մեծ է եղել, երբ օգտագործել են տեմագեպամ (բենզոդիպեպինների շարքից): Քնաբերների եւ քաղցկեղի միջեւ կապը հաստատուել է նաեւ նախորդ ուսումնասիրութիւններում:

Նրանք, ովքեր ֆինանսական շահեր չունեն քնաբերներից, ասում

են, որ դրանց օգուտը խղճուկ է, եւ այսօր մի նոր մօտեցում կայ, որ ճանաչողական-վարքագծային թերապիան աւելի լաւ է աշխատում խրոնիկական անքնութեան դէմ, քան քնաբեր հաբը:

Բժիշկներն ասում են, որ քնաբերները կրծատում են կենաքը տարբեր եղանակներով: Նմանատիպ գեղամիջոցները աւելացնում են դեպրեսիան, որն էլ կարող է յանգեցնել ինքնապանութեան: Դրանք ազդում են մեքենայ վարելու եւ ճանաչողական հմտութիւնների վրայ, որն էլ աւելի վտանգաւոր է դարձնում մեքենայ վարելը: Այս հաբերը կարող են քնի ժամանական պատճառ դառնանալ, որը յանգեցնում է քնի խանգարման, եւ քնաբեր օգտագործում է ուղարկութիւնը: Ուսումնասիրութեան հեղինակները հաշուարկել են, որ հնարաւոր է, որ ԱՄՆ-ում այդ տարուայ լրացուցիչ մահացութեան 320.000-ից մինչեւ 507.000 դէպքերը կապ են ունեցել քնաբերների օգտագործման հետ:

Հետազոտողները՝ Լա պոլլայի (Քալիֆորնիա) Սքրիփս Կինհիկացի քնի կենտրոնի բժիշկ բժիշկ Դանիէլ Կրիպկի գլխաւորութեամբ, ուսումնասիրել են ԱՄՆ-ի Փենսիլվանիա նահանգի բնակչութեանը, որին սպասարկում է ամենամեծ գիւղական ինտեգրութեանը:

Մէծ բրիտանիայի Առողջութեան եւ կլինիկական հմտութեան ազգային ինստիտուտը հաւանութիւն տուել է քնաբեր դեղամիջոցների կարծածամիջուկ կամ մահանականութիւնն աւելի մեծ է եղել: Նրանց մօտ, նոյնիսկ աւելի շատ, քան՝ ծխողների, ախտորոշուել է արեան, թոքերի, հաստ աղիքի եւ կամ շագանակագեղձի քաղցկեղը:

Մէծ բրիտանիայի Առողջութեան եւ կլինիկական հմտութեան ազգային ինստիտուտը հաւանութիւն տուել է քնաբեր դեղամիջոցների կարծածամիջուկ օգտագործմանը: Ուսումնասիրութեան հեղինակները կարծում են, որ կը զայ ժամանակակի առաջ միայն եւ դուռ ապա ստիպուած կ'ըլլաս ոտքի կանգնելու եւ գործի եղթալու: Սակայն ի՞նչ վիճակով:

Ֆունը հիմնական անհրաժեշտութիւն կը համարուի մարմնի, ուղեղի եւ հոգի առողջութիւնը պահպանելու համար: Անքութեանէ տառապող անձը ամբողջ օրուան ընթացքին կը ծփայ եւ անհանգիստ վիճակի մը նշանները յատակօրէն ի յայտ կ'ըլլան անոր դէմքին վրայ:

Մասնագիտութիւնը կ'ըլլա Լափրի, իր «Քունի Բուժիչ Ուժը» գիրքին մէջ, կը վատահեցնէ, թէ ճնշուած մթնոլորտի մէջ երկար ժամեր աշխատիլը արթուր կ'ըլլաս ոտքի կ'ըլլա կ'ըլլա կ'ըլլա կ'ըլլա կ'ըլլա ամառնին ջիղերը եւ արգելք կ'ը հանդիսանայ քունի եւ հանգստութեան: Մասնագիտութիւն կ'աւելցնէ նաեւ, թէ տարբեր գործոնների իրենց կարգին պատճառ կ'ըլլան անքնութեան:

Մասնագիտութիւնը համաձայն կը գտնուին հանգիստ քուն մը ունենալու համար տրուած խրատներուն շուրջ: Այսպիսով, յաջորդ առաւտուն աշխատութիւնն է առաջանական վտանգի մասների մասնութեան ժամանակակի որպէս հանգստացնող միջոց օգտագործելիս:

Նա նաեւ աւելացնում է, թէ ուսումնասիրութիւնը չի ապացուցում, որ մահացութեան մակարդակը աւելի լիշտ է եւ հիւանդներին, եւ բժիշկներին դրանց պատճենին վտանգը առաջանական վտանգների մասին՝ անքնութեան ժամանակակի որպէս հանգստացնող միջոց օգտագործելիս:

Նա նաեւ աւելացնում է, թէ ուսումնասիրութիւնը չի ապացուցում, որ մահացութեան մակարդակը աւելի լիշտ է եւ հիւանդներին, եւ բժիշկներին դրանց պատճենին վտանգը առաջանական վտանգների մասին՝ անքնութեան ժամանակակի որպէս հանգստացնող միջոց օգտագործելիս:

Մէծ բրիտանիայի Դեղամիջոցները եւ առողջապահական արտադրանքը կարգաւորող գործակալութիւնը յարարարարում է, որ բոլոր դեղամիջոցների շարունակաբար վերահսկուած է եղել, երբ օգտագործել են տեմագեպամ (բեն-

զոդիպեպինների շարքից): Քնաբերների եւ քաղցկեղի միջեւ կապը հաստատուել է նաեւ նախորդ ուսումնասիրութիւններում:

Նա նաեւ աւելի լիշտ է եղել՝ համեմատած այն մարդկանց հետ, ովքեր ընդհանրապէս քնաբերը չեն օգտագործել:

Մէծ բրիտանիայի Դեղամիջոցները կ'ըլլա Լափրի, իր «Քունի Բուժիչ Ուժը» գիրքին մէջ, կը վատահեցնէ, թէ ճնշուած մթնոլորտի մէջ երկար ժամեր աշխատիլը արթուր կ'ըլլաս ոտքի կ'ըլլա կ'ըլլա կ'ըլլա ամառնին ջիղերը եւ արգելք կ'ը հանդիսանայ քունի եւ հանգստութեան: Մասնագիտութիւն կ'աւելցնէ նաեւ, թէ տարբեր գործոնների իրենց կարգին պատճենին վտանգը առաջանական վտանգների մասին՝ անքնութեան ժամանակակի որպէս հանգստացնող միջոց օգտագործելիս:

Նա նաեւ աւելի լիշտ է եղել՝ համեմատած այն մարդկանց հետ, ովքեր ընդհանրապէս քնաբերը չեն օգտագործել:

Մէծ բրիտանիայի Դեղամիջոցները կ'ըլլա Լափրի, իր «Քունի Բուժիչ Ուժը» գիրքին մէջ, կը վատահեցնէ, թէ ճնշուած մթնոլորտի մէջ երկար ժամեր աշխատիլը արթուր կ'ըլլաս ոտքի կ'ըլլա կ'ըլլա կ'ըլլա ամառնին ջիղերը եւ արգելք կ'ը հանդիսանայ քունի եւ հանգստութեան: Մասնագիտութիւն կ'աւելցնէ նաեւ, թէ տարբեր գործոնների իրենց կարգին պատճենին վտանգը առաջանական վտանգների մասին՝ անքնութեան ժամանակակի որպէս հանգստացնող միջոց օգտագործելիս:

Նա նաեւ աւելի լիշտ է եղել՝ համեմատած այն մարդկանց հետ, ովքեր ընդհանրապէս քնաբերը չեն օգտագործել:

Մէծ բրիտանիայի Դեղամիջոցները կ'ըլլա Լափրի, իր «Քունի Բուժիչ Ուժը» գիրքին մէջ, կը վատահեցնէ, թէ ճնշուած մթնոլորտի մէջ երկար ժամեր աշխատիլը արթուր կ'ըլլաս ոտքի կ'ըլլա կ'ըլլա կ'ըլլա ամառնին ջիղերը եւ արգելք կ'ը հանդիսան

ԳՎԼՈՒՄԱ ԱՐԽԱՆԵԱՆ (ՀԱՅԻ ՊԵՅ)

Շարունակուածէց 7-էն

Կ'ապաստանի թուղուտ գիւղը, վատահելի ընկերներու մօտ:

Օգոստոսի մէջ, խումբը դարձեալ դէմյանդիման կու գայ զի՞նք հալածող մէծաթիւ զօրքի մը: Կոփէն խուսափելու միակ միջոցը, ցից եւ անանցանելի ժայռերէն կախուելով դէպի ձոր իշնելն էր: Ալդպէս ալ կընեն: Սակայն, արկածի մը հետեւանքով, ինքնաշխն ռումբ մը կը պայմի եւ գ. Արխանեան ու Հուկաս ծինկո ծանրորէն կը վիրառորուին: Վիրաւորները կը տեղափոխնեն մօտակայ գիւղ մը: Խումբը ժամանակաւորապէս կը ցրուի: Գ. Արխանեան ապաքինելի ետք, իր հետ ունենալով պատուելի նշան Քէշիշեանն ու Եծիէն Պաղտասարը, կը շարունակէ իր արկածալից թափառումները: Այս միջոցին, խումբին հոչակը կը մեծնաց, որովհետեւ շրջակայ թուրք եւ հայ զիւղացիները, Արմտան բանակած զօրքի համանատարին մօտ վատահելի երեւնարու համար, ամէն որ մատութիւն մը կը կատարէին, թէ իբր խումբը տեսած են այս ինչ լերան վրայ... չմոռնալով խումբին թիւը մէծ չափերու հասցնել: Ու ամէն անդամ որ նման լուրի մը հիման վրայ բանակացին զօրագունդ մը հետազոտութեան կ'երթար, բնականաբար կը վերադառնար:

Հուկաս եւս կ'ապաքինի եւ Արխատակէս ձէնագեանի հետ կը մեկնի Ակն: Տեղի Հնչակեան վարչութիւնը երկու կոռուպները կը դրէկ Տերսիմ, մասնակցելու համար քեւրտ ցեղապետ Գոչօղլու Ահմէտի պարզած ապատամբութեան:

Հուկաս մէծ ներդրում կ'ունենայ ապատամբութեան մէջ եւ Տերսիմի քիւրտերուն մօտ հոչակ կը ստանայ որպէս քաջ կոռուզ: Չորս ամիս մասնակցելի ետք ապատամբութեան, Հուկաս կը վերադառնայ Արաբէր ուր իբրեն կը միանայ Տերսիմի ապատամբութեան մասնակցելու համար քեւրտ ցեղապետ Գոչօղլու Ահմէտի պարզած ապատամբութեան:

Այդ ձմեռ գ. Արխանեան կ'անցնէ Սեպուհ լերան վրայ գտնուող Ս. Լուսաւորիչ վանքը, ուր կը գտնուէին իր վաղեմի զինակիցը՝ Ռուրէն Շիշմանեան (Տերսիմի Քեռի) եւ լլ ֆետալիները: Վանքի հայրենասէր վանահայր Վարդան վրդ. Բրոխորեան, նախապէս եղած էր քահանայ եւ ունեցած աղջիկ զտակ մը: Իր կնոջ մահէն ետք ան ընդունած էր կուսակրօնութիւնը: Քեռին եւ փոքր եղացըրը ևորէնը, վանահայր թոռնիկներն էին. Իսկ վանքը վերադուած էր հայ ֆետալիներու թաքսոցին եւ հանդիպման վայրին:

Գարնանամուտին, Արխանեան կը վերադառնայ Արմտան ու իր մօտ կը հրաւիրէ փորձուած հայութիւներ Ն. Քէշիշեանը, Զաւէն, ձանիկը, Քէորդ Վէկէեանը եւ Միքայէլ Տիլապէրեանը: Վերջին երկուքը, Պողոս էլապէկեանի հետ ունրափորձի գործութեան էին. Իսկ կազմութիւնը մասնակտուածները Մնալու շրջանի հնչակեան մարտական մտառական կորիկն էր: Դաստիարական մտառական կորիկն էր:

Այդ միջոցին շրջան կու գայ Հնչակեան Կուսակցութեան կեղունական վարչութեան Փոքր Հայքի Լիազօր գործի Արամ Աչքաշեան, որ Մնալու իւ երգնակաց կուսուութեան ու կը մնային փախստական: Կը կազմուի նաեւ օժանդակ խումբ մը Միսաք Գլըճեանի գլխաւորութեամբ:

Այդ միջոցին շրջան կու գայ Հնչակեան Կուսակցութեան կեղունական վարչութեան Փոքր Հայքի Լիազօր գործի Արամ Աչքաշեան, որ Մնալու իւ երգնակաց կուսուութեան ու կը մնային փախստական: Կը կազմուի նաեւ օժանդակ խումբ մը Միսաք Գլըճեանի գլխաւորութեամբ:

Խանեանի եւ Քեռիի խմբապետութեամբ: Արխանեանի խումբին մաս կը կազմեն ակնցի Սահակ Ժամկոչեան (տասնապետ), ակնցի Ղուկաս Ճանիկեան (երգնակացի), Խորէն Շիշմանեան (Քեռիին եղբայրը), արմտանցի Գէորգ Վէկէեան, արմտանցի Միքայէլ Տիլապէրեան եւ արմտանցի Զաքէ Գլըճեան: Արխանեանի խումբը պէտք է գործեր Մնալու շրջանին մէջ, իսկ Քեռիի խումբը Շապիկան գարաջիսարի շրջանին մէջ: (Ասոնցմէ զատ, Շապիկ Գարաջիսարի սարի շրջանին մէջ, իսկ Գործէր նաեւ Դամիկէ Զաւուշի խումբը):

Ա. Աչքաշեան կը բացատրէ իւրաքանչիւր խումբին ընկերները եւ կարգ մը այլ ծրագրային եւ գործնական հարցեր: (8) Սեպուհ լեռան անմատչելի ժայռերուն մէջ կը պատրաստեն զինապահեստ. Կը կատարէն ուազմափորձեր:

Խումբերը, համաձայն իրենց տրուած ծրագրին, կը հետանան վանքէն, ու կ'անցնին «գործի»:

Կարճ ժամանակ մը անց, Արխանեանի խումբը Արմտանի մէջ կը պաշարուի գերակայ զօրքի մը կողմէ: Կոփէով կը կտրէն պաշարման օղակը եւ կ'ապատանին մօտակայ Ս. Եղիա բլուրը: Փամ-փուշտներու տարափին տակ, անտրամաբանական կ'ըլլայ Գարապուտագ գետը անցնի փորձել. ուստի կ'ամրանան պիմրա քարայրին մէջ ու կ'որոշեն կոռուի մինչեւ արեան վերջին կաթիլը: Խորէն, որ մինչ այդ վիրատուած էր ոտքէն, դիրք կը բռնէ քարայրին դուրս ու կը մտնէ կոռուի մէջ: Յաջորդ վէրքը սակայն մահացու կ'ըլլայ: Խումբի մնացեալ անդամները փոխնիփոխի, քարայրի մուտքէն կը դիմադրեն զերակայ թշնամին: Կոփէով կը տեսարակի մինչեւ արեան վերջին կաթիլը: Խորէն որ մինչ այդ վիրատուած էր ոտքէն, դիրք կը բռնէ քարայրին դուրս ու կը մտնէ կոռուի մէջ: Յաջորդ վէրքը սակայն մահացու կ'ըլլայ: Խումբի մնացեալ անդամները փոխնիփոխի, քարայրի մուտքէն կը դիմադրեն զերակայ թշնամին: Կոփէով կը տեսարակի մինչեւ արեան վերջին կաթիլը: 1905 Նոյեմբեր 18-ին, գ. Արխանեան կը մահանայ բանափին մէջ, տարափոխիկ հիւմանդութեան պատճառուվ: Իր փափաքով կը թաղուի երգնակացի հայոց գերեզմանատան մէջ, իր զինակիցին, Տերսիմի Քեռիին գերեզմանին վրայ, որ իր մահէն առաջ, 1903 10 Յունիսին կախաղան հանուած էր երզնկայի մէջ:

«Երգնակացիներս Ծնունդի եւ Զատիկի գիշերները սովորութիւն ունենաց եկեղեցին երթալ ուղղակի գերեզմանատան, ացցելելու մեռնեալներուն, մոմեր վառելով անոնց գերեզմանատան մէջ, իր զինակիցին, Տերսիմի Քեռիին գերեզմանին վրայ, որ իր մահէն առաջ, 1903 10 Յունիսին կախաղան հանուած էր երզնկայի մէջ:

«Երգնակացիներս Ծնունդի եւ Զատիկի գիշերները սովորութիւն ունենաց եկեղեցին երթալ ուղղակի գերեզմանատան, ացցելելու մեռնեալներուն, մոմեր վառելով անոնց գերեզմանատան մէջ, իր զինակիցին, Տերսիմի Քեռիին գերեզմանին վրայ, որ իր մահէն առաջ, 1903 10 Յունիսին կախաղան հանուած էր երզնկայի մէջ:

Ամէն ոք իր ընտանիքին գերեզմանին ացցելել ետք, կ'երթար մոմ մը կը վառէր Արխանեանի, Քեռիի եւ պոմպայի երեք նահատակներու շիրիմներուն վրայ: Գե-

««Երգնակացիներս Ծնունդի եւ Զատիկի գիշերները սովորութիւն ունենաց եկեղեցին երթալ ուղղակի գերեզմանատան, ացցելելու մեռնեալներուն, մոմեր վառելով անոնց գերեզմանատան մէջ, իր զինակիցին, Տերսիմի Քեռիին գերեզմանին վրայ, որ իր մահէն առաջ, 1903 10 Յունիսին կախաղան հանուած էր երզնկայի մէջ:

««Երգնակացիներս Ծնունդի եւ Զատիկի գիշերները սովորութիւն ունենաց եկեղեցին երթալ ուղղակի գերեզմանատան, ացցելելու մեռնեալներուն, մոմեր վառելով անոնց գերեզմանատան մէջ, իր զինակիցին, Տերսիմի Քեռիին գերեզմանին վրայ, որ իր մահէն առաջ, 1903 10 Յունիսին կախաղան հանուած էր երզնկայի մէջ:

««Երգնակացիներս Ծնունդի եւ Զատիկի գիշերները սովորութիւն ունենաց եկեղեցին երթալ ուղղակի գերեզմանատան, ացցելելու մեռնեալներուն, մոմեր վառելով անոնց գերեզմանատան մէջ, իր զինակիցին, Տերսիմի Քեռիին գերեզմանին վրայ, որ իր մահէն առաջ, 1903 10 Յունիսին կախաղան հանուած էր երզնկայի մէջ:

««Երգնակացիներս Ծնունդի եւ Զատիկի գիշերները սովորութիւն ունենաց եկեղեցին երթալ ուղղակի գերեզմանատան, ացցելելու մեռնեալներուն, մոմեր վառելով անոնց գերեզմանատան մէջ, իր զինակիցին, Տերսիմի Քեռիին գերեզմանին վրայ, որ իր մահէն առաջ, 1903 10 Յունիսին կախաղան հանուած էր երզնկայի մէջ:

««Երգնակացիներս Ծնունդի եւ Զատիկի գիշերները սովորութիւն ունենաց եկեղեցին երթալ ուղղակի գերեզմանատան, ացցելելու մեռնեալներուն, մոմեր վառելով անոնց գերեզմանատան մէջ, իր զինակիցին, Տերսիմի Քեռիին գերեզմանին վրայ, որ իր մահէն առաջ, 1903 10 Յունիսին կախաղան հանուած էր երզնկայի մէջ:

««Երգնակացիներս Ծնունդի եւ Զատիկի գիշերները սովորութիւն ունենաց եկեղեցին երթալ ուղղակի գերեզմանատան, ացցելելու մեռնեալներուն, մոմեր վառելով անոնց գերեզմանատան մէջ, իր զինակիցին, Տերսիմի Քեռիին գերեզմանին վրայ, որ իր մահէն առաջ, 1903 10 Յունիսին կախաղան հանուած էր երզնկայի մէջ:

Խումբին մասնակիցներու թիւը 20-ը չէր անցած: Տեղի կ'ու

ԶԱՒԱԿԱ ճիշԴ ՉԵՒՈՎ ՉԻ ՑՆՉԵՐ

Հնտանիքի մը անդամները երջանկութեամբ կը լեցուին, երբ անոնց երեխան սկսի իր առաջին բառերը արտասանել, գիտնալով հանդերձ որ ան չափահասներուն դործածած բառերուն մօտ եւ նման եղող բառեր կը հնարէ: Ամէն պարագայի, ծնողք կ'ուրախանան իրենց երեխային խօսակցութեան, որովհետեւ ան կը սկսի իր ուզածին մասին արտայացտել:

Խօսելու եւ հնչելու մասնագէտները դիտել կու տան, թէ բնական երեւոյթ մըն է, որ երեխան երեք տարեկանին այլակերպէ կարգ մը բառեր, սակայն եթէ անոր լեզուն ճիշդ ձեւով չզարգանայ՝ հարկ է դիմել մասնագէտ բժիշկներու, որովհետեւ այդ կրնայ ազգել դպրոցին եւ շրջանակին մէջ անոր ունեցած դերին վրայ:

Ճանչցուած իրողութիւն է, թէ երեխային մօտ լեզուի կառոյցը կը յստականաւ եւ առողջ ձեւով կ'ամբողջանայ անոր երեքն վեց տարեկանին միջեւ: Երբ պղտիկը նախակրթարանի Ա. կարգը մուտք դործէ, հարկ է որ ամ բառերը ճիշդ ձեւով հնչէ եւ պարզ նախադասութիւններ կազմէ: Սակայն երեխաներուն մէջ 10-15 առ հարիւրի տոկոսով պարագաներ գոյութիւն ունին, որոնք կը տառապին լեզուի մէջ զարգանալու դժուարութենէն, հարց մը, որ պարտք կը համարուի ծնողքին՝ անհրաժեշտ քայլ երու դիմելու:

Երբ երեխան խօսելու սկսի, ան կը պարզացնէ բառերը եւ անոնց ձայնը կ'արտասանէ՝ ոչ տառերը: Այս մէկը ժամանակաւոր շրջան մըն է, որտէ կ'անցնի երեխան եւ անոր պատճառ կը դառնայ այն երեւոյթը, որ երեխային բերնի եւ շրթունքներու մկանները տակաւին իրենց ճիշդ տեղերը առած էն ըլլար: Առաւել՝ այս հանգրուանին, երեխան դժուարութիւն կը գտնէ ճիշդ ձեւով նախադասութիւն կազմելու եւ կը փորձէ զայն պարզի վերածել, ինչպէս օրինակի համար երբ կ'ըսէ. «Ես բաղնիք երթամ»: Անօգուտ է անոր այս ձեւի նախադասութիւնները սրբագրել, որովհետեւ երեխան չի կրնար դժուար բառերը մէկ անզամով արտասանել այնքան ատեն որ մկանները տակաւին պատրաստ վիճակի մէջ չեն: Հարկ է միայն քաջալերել զինք՝ նախադասութիւնը վերակազմելու:

Գիրերը կարդալու եւ թիւերը հաշուելու:

Բժշկական ուսումնամասիրութիւնները ցուցաբերած են, թէ զղացին համակարգի խանգարումները կամ հոգեկան ու զգացական աճման, ինչպէս նաև լսողութեան դժուարութիւնները, պատասխանատու են երեխային ուշ լեզու ելլելուն: Այս երեխաները, որոնք լսողութեան հարցերէ կը տառապին, չեն կրնար բառերը հասկնալ, եւ հետեւաբար, ապառողջ ձեւով կը հնչեն զանոնք:

Իսկ այն երեխաները, որոնք լեզուական զարգացման խանգարումներէ կը տառապին, չեն կրնար նախադասութիւն կազմել, ինչպէս նաև անոնց մօտ ի յացտ կու զայն համակացողութեան խանգարումներ:

Հարկ է շուտով յայտնաբերել այս հիւանդութիւնը եւ լուրջի առնել պարագան, սկսելով երեխային երեք տարեկան հասակէն, անոր օգնելու համար՝ յստակ ձեւով խօսելու, ինչ որ իրեն կ'արտօնէ համարձակօրէն շաղուիլ շրջանակին մէջ եւ խուսափիլ ապացային այս պատճառով դպրոցին մէջ յառաջացած ձախողութիւններէն:

Խօսելու վարժութիւնը կրնայ կատարուիլ միայն մասնագէտ բժիշկի հսկողութեան տակ: Հետեւաբար, հարկ է դիմել անոր եւ բացատրել երեխային տառապած լեզուական դժուարութիւններուն մասին, եւ արդարեւ, բժիշկը իր միջոցներով կը քննէ ու կը փնտուէ այս խնդիրին օրկանացին պատճառը, ճշգելու համար երեխային հնչումի հարցը՝ որ ցոյց կու տայ անոր արտայացնելու եւ հասկնալու կարողութիւնը:

Բուժումը գիխաւորապէս կը կերպնանայ խաղալիքի ձեւով առարկաներու վրայ, նկատի առնելով խանգարումներուն որակն ու երեխային տարիքը եւ անհատականութիւնը, կ'աշխատի սրբագրել անոր լսողական համակարգը եւ տառերուն ու բառերուն հնչողութիւնը:

Պարզ խանգարումէ տառապով երեխան կը կարենայ ճիշդ ձեւով խօսիլ մօտաւորապէս երեքն վեց ամսուան տեւողութեան ընթացքին: Մինչ աւելի մեծ բարդութիւններէ տառապով երեխային վարժութիւնները կրնան քանի մը տարիներ շարունակուիլ:

ՅԱՒԿՅԱԿԱՆ

Վշտակիր անդամներ
Ողբացեալ Անդրանիկ Սարեան ընտանիքի,
Լու Անձելը

ԿԱՄԱՐ գրականութեան եւ գեղարուեստի անկախ պարբերաթերթի խմբագրութիւնս սրտի խոր կմկիծով իմացաւ Զեր պատուական հօր ու բազում գրասէլ ընթերցող հասարակութեան սիրելի հեղինակ եւ բազմավաստակ գրագէտ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՍԱՐԵԱՆԻ շիջման գոյժը, որ պատահեցաւ իր խոր ալեւոյթին մէջ:

Զեր հանգուցեալ հօր գրական վաստակը իր խորքով ու տարածով՝ կու տայ աւելի քան եօթը տասնամեակներու ափիւռքահայ գրական կեանքին որոշ մէկ պատկերը, յատկապէս՝ ԶՕ-րդ դարու երեսնական տարիներու իրանա-հնդկահայ կեանքը պատկերող իր գրական բեղուն ստեղծագործութիւններով, որոնք արձանագրուած են ափիւռքահայ գրական մամուլի էջերուն,- Անի, Նայիրի, Շիրակ, Կամար, Նոր Օր, Նոր Կեանք, Մասիս եւայլ պարբերականներու եւ թերթերու մէջ: Ունի հարաբակուած աւելի քան տասնեակ մը հատորներ եւ նոյնքան անտիպ երկեր: Իր անդարձ կորուստը կը սպան մանաւանդ Շիրակ գրական ամսագիրի եւ Կամար պարբերաթերթի մէր շրջանակները, որոնց մնայուն աշխատակիցն էր ան:

Դար մը տեւողութեամք իր երկրացին կեանքէն, ան մեզի յիշատակ կը թողու նահապետական հայ մարդու իր փառաւոր կերպարը որ կը մնայ ջինջ ու պայծառ մէր յիշողութեան մէջ: Իր մահուան թուականով, պարզապէս ան կը թակէ յաւերժութեան դուռը, միանալու համար արեւելահայ իր նախորդներու յիշարժան փաղանքին:

Լոյս եւ խաղաղութիւն իր հոգիին: Օտար հոգին ծանրութիւնը թող չճնչ տարագիր Հայու իր յոգնաբեկ անշունչ մարմինին, այլ ըլլայ թեթեւ ու բարի:

Խորագօն վշտակցութեամք՝

Խմբագրութիւն ԿԱՄԱՐ

Գրականութեան եւ Գեղարուեստի անկախ Պարբերաթերթի

Խմբագիր՝ Ժիրայր Դամիչէլեան,

Խմբագրակազմի անդամներ՝ Երուանդ Ազատեան, Պարոյր Աղպաշ-
եան, Համբէի Մարտիրոսեան, Զաւէն Մսէրլեան, Արամ Սեփեթճեան եւ
Պէտր Սիմոնեան

ԵՐՈՒՍԱՂԵՍԻ ՍՈՒՐԲ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱԲԱՐԸ

Տարունակուած էջ 13-էն

Գարակէօգեանի մօտ,

Եւ երկրորդ, վճարումները մաս առ մաս պիտի կատարուէին երեք յարանուանութեանց ներկայացուցիչներէն կազմուած հասարակաց գրա-սենեկի մօտ:

Վեհափառ Հայրապետը փակեց ժողովը սրտառուէ կոչ մը ուղղելով ներկաներուն եւ յայտնելով իր ականատեսի վկայութիւնը Ս. Յարութեան Տաճարէն ներս կատարուէլիք «վերաշնութեան հակայական գործին, ղեկավարութեանը ներքեւ իրաւատէր ներկաներուն, որոնց մասնագէտ ճարտարապետները իմաստութեամք պիտի հսկէին կատարուող աշխատանքներուն վրայ»: Հանգանակութեանց մանրամասն գումարները արձանագրած ենք այլուր, զանոնք իրայատուկ աղբիւներէ քաղելով (Ազգապատում գ. գիրք յօդ. 3681): Անոնց հիման վրա մինչեւ 1967-ի վերջը արդէն իսկ գոյացած էր 500,000 տոլարի պատկառելի գումար մը:

Վերանորոգման
Աշխատանքները
Յայտնապէս նորոգութեանց խնդրոյ առարկայ էին արտաքին եւ ներքին կառուցումները, որոնցմէ

Զեր

Մանուցումները
Վատահեցէֆ

«Մասիս»

Հաբաթաթերթին

T: (626) 797-7680

F: (626) 797-6863

massis2@earthlink.net

մեծագոյնը Տաճարին հսկայ գմբէ-թին նորոգութիւնն էր: Գմբէթին եւ ներքին մասերու երեք յարանուանութեանց հասարակաց, ինչպէս նաև սեփական մասնաբժինները անպայման պիտի նորոգուէին, առաջին պարագային երեքը միամնաբար, եւ միւս պարագաներուն իրավաքանչիւը իր սրբատեղին վերականգնելով: Զմոռնանք որ երուասդէմի մէջ փոխադարձ «իրաւունք»ի եւ «իրաւատէր»ի խիստ հարց մը եղած է միշտ ու կը մնայ ցարդ, երբ մանաւանդ ինդիրը նորոգութեանց կը վերաբերի: Հակառակ անոր սակայն, գործը ընթացած է համերաշխ մթնոլորտի մէջ որքան ատեն որ միջազգային օրինաչափութիւնները յարգուած են եւ հաշիւնները քննութեանց ու հակալիւի ենթակայ եղած:

Տաճարի հսկայ գմբէթը, 24 սիւներու վրայ բարձրացած, եղաւ արտաքին գլխաւոր մասը որուն

ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԱԾ

Առաջադրություն և յարմարագոյն գիներով ճեկ կ'սպասարկելու

ՅԱՒԿՅԱԿԱՆ

ՌԻՄԱ ԱԲԷԴԻ-ՍԱՂՐԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով «Մասիս» չաբաթաթերթի խմբագրական կազմն ու պաշտօնէութիւննը իրենց խորագօն ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի ամուսնոյն, զաւկին, ընտանեկան պարագաներուն:

ՅԱՒԿՅԱԿԱՆ

ՌԻՄԱ ԱԲԷԴԻ-ՍԱՂՐԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով Հ.Մ.Ս.Ի. Տիկնանց Միութիւնը իր խորագօն ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալի բոլոր հարազատներուն եւ պարագաներուն՝ յատկապէս Սալրեան ընտանիքին:

Առ այդ, փոխան ծաղկեպսակի, \$100 տոլար կը նուիրէ «Մասիս»ին:

ՅԱՒԿՅԱԿԱՆ

ԱՐՈՒՍԵԱԿ ՍԻՆԱՆԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով Նոր Սերունդ Չակութային Միութեան վարչութիւնն ու անդամները իրենց խորագօն ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի ամուսնոյն, զաւակներուն եւ ընտանեկան համայն պարագաներուն:

ՅԱՒԿՅԱԿԱՆ

ԱՐՈՒՍԵԱԿ ՍԻՆԱՆԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով Ատրիան Սալրեան իր խորագօն ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հանգուցեալի ամուսնոյն, զաւակներուն կամ լատիններուն եւ ընտանեկան համայն պարագաներուն:

Առ այդ փոխան ծաղկեպսակի \$100 կը նուիրէ «Մասիս»ի փոնտին:

Նորոգութիւնը իր լրումին հասաւ 1980 թուականին պատկան երեք յարանուանութեանց ծախքով: Հայոց բաժինը կ'ըլլար յաւելեալ 500,000 տոլար, որուն 180,000-ը որպէս յաւելեալ յատկացում կը համէր դարձեալ կիւլպէնկեան Հիմնարկներին: Զաշաշուած այս վերջին էլեմենտը միանի արդէնը յատկացուցած է էլեմենտ 1,500,000 տոլար, որուն հետ միասին գմբէթին յատուկ գումարով ծախսած եղան ընդամենը երկու Միկուն տոլար, յիսուն տարի առաջուան արժէքով:

Տաճարէն ներս հայոց պատկանեալ վերանորոգուած բաժինները եղան Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին, երկրորդ Գողգոթայի վերնատան եկեղեցին, երաշխաւոր Ս. Աստուածածին մատուռը, հւղարքից Ս. սեղանը, Ուշամասպէս եղան Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին, երկրորդ Գողգոթայի վերնատան եկեղեցին, երաշխաւոր Ս. Աստուածածին մատուռը, հւղարքից Ս. սեղանը, Ուշամասպէս եղան Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ սրբավարը, Յովսէփ Արիմաթացիի գերեզմանը եւ մատուռը, Ս. Յովհաննէս Աւետարանչի մատուռը:

Տաճարի գաւիթին մէջ, Զանդերձից բաժանման մատուռը, ինչպէս նաև յարատեն կը շարունակէին իրենց վերաբերեալ աշխատանքները իրենց սեփական մատուռներէն ներս:

Տաճարի գաւիթին մէջ, Զանդերձից բաժանման մատուռը, ինչպէս նաև յարատեն կը շարունակէին իրենց վերաբերեալ աշխատանքները իրենց սեփական մատուռներէն ներս:

Տաճարի գաւիթին մէջ, Զանդերձից բաժանման մատուռը, ինչպէս նաև յարատեն կը շարունակէին իրենց վերաբերեալ աշխատանքները իրենց սեփական մատուռներէն ներս:

Տաճարի գաւիթին մէջ, Զանդերձից բաժանման մատուռը, ինչպէս նաև յարատեն կը շարունակէին իրենց վերաբերեալ աշխատանքները իրենց սեփական մատուռներէն ներս:

Տաճարի գաւիթին մէջ, Զանդերձից բաժանման մատուռը, ինչպէս նաև յարատեն կը շարունակէին իրենց վերաբերեալ աշխատանքները իրենց սեփական մատուռներէն ներս:

Տաճարի գաւիթին մէջ, Զանդերձից բաժանման մատուռը, ինչպէս նաև յարատեն կը շարունակէին իրենց վերաբերեալ աշխատանքները իրենց սեփական մատուռներէն ներս:

Տաճարի գաւիթին մէջ, Զանդերձից բաժանման մատուռը, ինչպէս նաև յարատեն կը շարունակէին իրենց վերաբերեալ աշխատանքները իրենց սեփական մատուռներէն ներս:

Տաճարի գաւիթ

USC INSTITUTE OF ARMENIAN STUDIES
Leadership Council

*Seventh Anniversary Gala Banquet
in honor of the
USC SHOAH FOUNDATION INSTITUTE
FOR VISUAL HISTORY AND EDUCATION
for championing the
ARMENIAN GENOCIDE DIGITIZATION PROJECT*

USC
University of
Southern California

SUNDAY, APRIL 15, 2012

RECEPTION 5:30 PM

DINNER 6:30 PM

DON'T LET
THEIR VOICES
BE FORGOTTEN.

THE BEVERLY HILTON
INTERNATIONAL BALLROOM
9876 WILSHIRE BOULEVARD
BEVERLY HILLS, CALIFORNIA 90210

FOR INFORMATION CONTACT

ELIZABETH AGBABIAN (310) 476-5306 • DIANE CABRALOFF (562) 943-1081
ALICE CHAKRIAN (818) 388-6734 • LORI MUNCHERIAN (310) 936-4758
SAVEY TUFENKIAN (818) 956-8455

USCDornsife

Dana and David Dornsife
College of Letters, Arts and Sciences